תרגומי השירה הלירית לעברית מאת אדולף גומן

Лирическая поэзия в переводе на иврит Адольфа Гомана

אנטוניו מצ'אדו

A.Machado

שירים מספרדית poemas

adolf.goman@gmail.com

אנטוניו מצ'אדו

(1875 – 1939)

Contenido **תוכן העניינים**

Acerca de Machado **על אנטוניו מצ'אדו**

"Soledades, galerías y otros poemas" מתוך הספר "בדידויות, גלריות ושירים אחרים"

La primavera besaba **רוּחַ אָבִיב מְנַשֶּׁקֶת**
A la desierta plaza **אֶל הַכִּכָּר אֲשֶׁר רֵיקָה מֵאִישׁ**
Cante hondo **קַנְטָה חוֹנְדוֹ**

"Campos de Castilla" מתוך הספר "שדות קסטיליה"

A orillas del Duero **עַל גְּדוֹת הַדּוּאֶרוֹ**
Caminos הַדְּרָכִים
Señor, ya me arrancaste **הִתְגַּשֵּׁם רְצוֹנְךָ**
Dice la esperanza **אוֹמֶרֶת תִּקְוָה**
Soñé que tú me llevabas **אוֹתִי אֶת הוֹבֶלֶת**
Una noche de verano **כָּל זֶה קָרָה בְּלֵיל קַיִץ**

Noche de verano **לֵיל קַיִץ**
Campos de Soria **שְׂדוֹת הַסּוֹרִיָה**
A un olmo seco **לְבוּקִיצָה הַנּוֹבֶלֶת**
Proverbios y cantares **פִּתְגָּמִים וְשִׁירִים קְצָרִים**

Nuevas canciones מתוך הספר "השירים החדשים"

Los sueños dialogados **חֲלוֹמוֹת בְּדִיאָלוֹגִים**
De mi cartera **מִתִּיקִי**
Sonetos **סוֹנֶטוֹת**
Los ojos **הָעֵינַיִם**
El viaje **הַפְּלֶגָה**
El amor y la sierra **אַהֲבָה וְהָרִים**

(Abel Martín y Juan de Mairena) (Cancionero apócrifo) מתוך קובץ שירים חיצוני של אַבֶּל מַרְטִין וחואן מאירנה

Recuerdos de sueño, fiebre y duermivela
Últimas lamentaciones de Abel Marttin
Canciones a Guiomar
Otras canciones a Guiomar

קְטָעִים שֶׁל הֲזָיָה, חֲלוֹם וְדִמְדּוּמִים
הַאֲלִיּוֹת הָאַחֲרוֹנוֹת שֶׁל הֶבֶל מַרְטִין
שִׁירִים לְגִיוֹמַר
שִׁירִים אֲחֵרִים לְגִיוֹמַר

La Guerra

מהספר "המלחמה"

Dos sonetos

שְׁתֵּי סוֹנֶטוֹת

על אנטוניו מצ'אדו

אנטוניו מצ'אדו רואיס (1875-1939) - משורר וסופר ספרדי מה"דור 1898", מחזאי, הוגה ומסאי.
מצ'אדו נולד במשפחה של פרופסור עם המסורת הליברלית ארוכה, אביו - אספן ידוע והמו"ל של שירי עם, אגדות ופתגמים, הסבא - מייסד המחקר של מונומנטים מהפרהיסטוריה של חצי האי האיברי. בשנת 1883 המשפחה עברה למדריד, אנטוניו נרשם למכון חופשי לחינוך, ולאחר מכן - למכון של סן-איסידרו. בשנת 1899 התגורר בפריז במשך חצי שנה, בעיצומו של "פרשת דרייפוס".

לפרסם שירים באופן קבוע במגזינים מצ'אדו החל בשנת 1902, כאשר הוא נפגש עם מנהיג "המודרניזם הספרדי" רובן דאריו, שטיפל בו באהדה רבה. הספר הראשון של שירת מצ'אדו הגיע בשנת 1903, בד בבד עם "מנגינות עצובות" של חואן רמון חימנס - שני אוספים אלה סימנו את תחילתה של שירת ספרד במאה החדשה.

מאוחר יותר, מצ'אדו לימד במשך שנים רבות במחוז סוריה (Soria) שבו מצא, ושנתיים לאחר מכן איבד את אשתו, שמתה משחפת. מצ'אדו לימד באיזורי פריפריה: ב1912-1919 – בבאיס, ב1919-1931 - בסגוביה. בשנת 1927 הוא נבחר לאקדמיה המלכותית. עם נפילת הדיקטטורה של פרימו דה ריברה והקמת הרפובליקה, מצ'אדו בשנת 1932 חזר למדריד ולימד באוניברסיטה. במהלך מלחמת האזרחים, הוא תמך הרפובליקנים. בשנת 1937, אנטוניו מצ'אדו היה אחד ממחברי תסריט הסרט הקצר של לָבָל "פדריקו גרסיה לורקה". כשהקרבות התקרבו למדריד המשורר עם אמו הקשישה הועבר לוולנסיה ומשם - לברצלונה. בשנת 1939, מצ'אדו נאלץ לעזוב את ספרד. ב -28 בינואר, הוא נסחף עם הפליטים, ברגל חצה את הגבול הצרפתי-ספרדי, ואחרי פחות מחודש ימים הלך לעולמו (כעבור מספר ימים נפטרה גם אמו).
בשנים 1928-1936 מצאדו היה מאוהב בווילר דה ורדראמה, לה קרא בשיריו בשם גיומר. הקשר התגלה סופית רק בשנת 1981, שנתיים אחרי שהיא נפטרה בגיל 90 ויצא לאור ספר זיכרונותיה תחת הכותרת "אני – גיומר".
מצ'אדו היה שונה מרוב משוררים בני דורו ביחסים קרובים שלו עם המסורת שיר עממי (מחזורים "משלי ושירים, באוספים שלו "שדות קסטיליה" ו-"שירים חדשים"). כמודל בשבילו תמיד היה שייקספיר. במחצית השנייה של 1910 מצ'אדו התחיל לפתח את הרעיון של יצירות

בצורת אנתולוגיה של כמה משוררים בדיונים, מסאים ופילוסופים עם שמותיהם וביוגרפיות. שתי מסכות מאלה היו היציבות ביותר - מורה מדומה חואן דה מאירנה והמורה שלו מדומה לא פחות הבל מרטין. שירים שנכתבו מטעמו - הם החלק העליון של היצירות מצ'אדו הבוגרות. באוסף של תורתו, אמירות וזיכרונות של חואן דה מאירנה מצ'אדו פיתח גרסה של הפילוסופיה, חלקית קרובה לאקזיסטנציאליזם.

שיריו מאופיינים באיפוק, בהירות, רציניות במצבי רוח דרמטיים ואינטימיים ביותר. ("הפשע היה בגרנדה", "שירים לגיומר").

אנטוניו מצ'אדו

מתוך הספר "בדידויות, גלריות ושירים אחרים"

רוּחַ אָבִיב מְנַשֶּׁקֶת

רוּחַ אָבִיב מְנַשֶּׁקֶת
אֶת הַחֻרְשָׁה, מְלַטֶּפֶת,
כָּל מֶרְבִּיתָהּ מְיָרֶקֶת
כְּעַרְפִּלִּית מְרַחֶפֶת.

אֶל הַשָּׂדֶה הַשּׁוֹפֵעַ
עָף בְּשָׁמַיִם עָנָן...
אֶת הֶעָלִים מְנַעֲנֵעַ
גֶּשֶׁם אַפְרִיל רַעֲנָן.

עַל שְׁקֵדִיּוֹת הִסְתַּכַּלְתִּי -
עַל שֶׁל פְּרָחִים וְעָלְוָה.
אֶת נְעוּרַי כָּאן קִלַּלְתִּי
אֵי-אָז חָסְרֵי אַהֲבָה.

בְּהִרְהוּרִים בָּאתִי הֵנָּה
בְּמַחֲצִית הַחַיִּים...
לֹא יַחְזְרוּ, לֹא תִּחְיֶינָה -
לוּ בְּחֲלוֹם - נְעוּרִים!

שיר ללחן אסטבן גארסיה באתר

Antonio Machado

“Soledades, galerías y otros poemas”

La primavera besaba

La primavera besaba
suavemente la arboleda,
y el verde nuevo brotaba
como una verde humareda.

Las nubes iban pasando
sobre el campo juvenil...
Yo vi en las hojas temblando
las frescas lluvias de abril.

Bajo ese almendro florido,
todo cargado de flor
—recordé —, yo he maldecido
mi juventud sin amor.

Hoy, en mitad de la vida,
me he parado a meditar...
¡Juventud nunca vivida,
quién te volviera a soñar!

https://www.youtube.com/watch?v=FqJz0GiybNw

A la desierta plaza

A la desierta plaza
conduce un laberinto de callejas.
A un lado, el viejo paredón sombrío
de una ruinosa iglesia;
a otro lado, la tapia blanquecina
de un huerto de cipreses y palmeras,
y, frente a mí, la casa,
y en la casa la reja
ante el cristal que levemente empaña
su figurilla plácida y risueña.
Me apartaré. No quiero
llamar a tu ventana... Primavera
viene a encender las rosas
rojas de tus rosales... Quiero verla...
vien
e --su veste blanca
flota en el aire de la plaza muerta--;

Cante hondo

Yo meditaba absorto, devanando
los hilos del hastío y la tristeza,
cuando llegó a mi oído,
por la ventana de mi estancia, abierta
a una caliente noche de verano,
el plañir de una copla soñolienta,
quebrada por los trémolos sombríos
de las músicas magas de mi tierra.
...Y era el Amor, como una roja llama...

אֶל הַכִּכָּר אֲשֶׁר רֵיקָה מֵאִישׁ

אֶל הַכִּכָּר אֲשֶׁר רֵיקָה מֵאִישׁ
מוֹבִיל מָבוֹךְ שֶׁל רְחוֹבוֹת צָרִים.
מִצַּד אֶחָד, תֵּל חוֹרְבוֹת קוֹדְרוֹת,
שֶׁהֵן שְׂרִדֵי הַכְּנֵסִיָּה הַהֲרוּסָה;
מִצַּד שֵׁנִי, קִירוֹת לְבַנְבַּנִים
סָבִיב לַגַּן בְּרוֹשִׁים וּדְקָלִים,
וּלְפָנַי הַבַּיִת
וְשַׁעַר הַבַּיִת.
מֵאֲחוֹרֵי זְכוּכִית קְצָת עֲמוּמָה
אֲנִי רוֹאֶה דְּמוּת רְגוּעָה וּמְחַיֶּכֶת.
אֲנִי פּוֹנֶה לָהּ עֹרֶף, לֹא רוֹצֶה
לִדְפֹּק עַל הַחַלּוֹן שֶׁלָּהּ... אָבִיב
חָדָשׁ מַגִּיעַ לְעִירִי בַּבֶּגֶד הַצָּחוֹר,
וּבְאֲוִיר דּוֹאֶה מֵעַל לָרְחָבָה הַדּוֹמָמָה;
הוּא בָּא כְּדֵי לְהַצִּית אֶת הַוְרָדִים
הָאֲדוּמִים שֶׁלָּךְ ... אֲנִי רוֹצֶה לִרְאוֹת ...

קַנְטֶה חוֹנְדוֹ

*)
הִרְהַרְתִּי לְבַדִּי בְּמָעוֹנִי, שָׁקוּעַ
בְּהַתְּרַת פְּקַעַת אַכְזָבָה וְעַצַב,
כְּשֶׁדֶּרֶךְ הַחַלּוֹן, אֲשֶׁר הָיָה פָּתוּחַ
אֶל תּוֹךְ שַׁלְוָה וְחֲמִימוּת לֵיל קַיִץ,
בְּכִיַּת פְּזָמוֹן עָמוּם וְיַשְׁנוּנִי שָׁמַעְתִּי,
הַמְלֻוֶּה בְּטֶרֶמוֹלוֹ גִּיטָרָה.
לִבִּי נִפְעַם מִמַּנְגִּינָה קוֹדֶרֶת,
מְמוּסִיקָה קְסוּמָה שֶׁל בְּנֵי אַרְצֵנוּ.
... הָיְתָה בָּהּ אַהֲבָה כְּמוֹ לֶהָבָה בּוֹעֶרֶת...

-Nerviosa mano en la vibrante cuerda
ponía un largo suspirar de oro,
que se trocaba en surtidor de estrellas-.
  ...Y era la Muerte, al hombro la cuchilla,
el paso largo, torva y esquelética.
-Tal cuando yo era niño la soñaba-.
  Y en la guitarra, resonante y trémula,
la brusca mano, al golpear, fingía
el reposar de un ataúd en tierra.
  Y era un plañido solitario el soplo
que el polvo barre y la ceniza avienta.

"Campos de Castilla"

A orillas del Duero

……...

El Duero cruza el corazón de roble
de Iberia y de Castilla.
¡Oh tierra triste y noble,
la de los altos llanos y yermos y roquedas,
de campos sin arados, regatos ni arboledas;
decrépitas ciudades, caminos sin mesones
y atónitos palurdos sin danzas ni canciones
que aún van, abandonando el mortecino hogar,
como tus largos ríos, Castilla, hacia la mar!
Castilla miserable, ayer dominadora,
envuelta en sus andrajos, desprecia cuanto ignora.
¿Espera, duerme o sueca? ¿La sangre derramada
recuerda, cuando tuvo la fiebre de la espada?

וּזְרוֹעַ עַצְבָּנִי עַל הַמֵּיתָר הִנִּיחַ
צְלִיל אֲנָחָה אָרֹךְ, כְּמוֹ פָּז זוֹרֵחַ,
אֲשֶׁר הֶחְלַף בְּזִקּוּקִים שֶׁל כֶּסֶף.
... הָיָה בָּהּ מָוֶת עִם חֶרְמֵשׁ עַל הַכְּתֵפַיִם,
וְהוּא דָּרַךְ לְאַט כְּשֶׁלֶד רֹעַ
(כָּךְ הוּא נִשְׁמַע לִי כְּשֶׁהָיִיתִי יֶלֶד).
וּבְגִיטָרָה מְהַדְהֶדֶת וְרוֹעֶדֶת
הַיָּד נָתְנָה מַכָּה חַדָּה, הַמְּבַשֶּׂרֶת
עַל מְנוּחָה נִצְחִית וְעַל אָרוֹן בְּקֶבֶר.
רַק אֲנָקָה אַחַת חֶלְפָּה וְגָוְעָה,
הֲנִיפָה וּפִזְּרָה שְׁרִדֵי עָפָר וְאֵפֶר.

*) Cante jondo - "שיר עמוק", כלומר, שיר בסגנון רציני, דרמטי – הרובד במוסיקה ובשירה של פלמנקו, הוותיק והטהור ביותר.

מתוך הספר "שדות קסטיליה"

עַל גְּדוֹת הַדּוּאֶרוֹ

……..

אֶת אִיבֶּרְיָה וְקַסְטִילְיָה*) חוֹצָה הַדּוּאֶרוֹ בְּקֶצֶף,
אֶת לִבָּם עָסוּי אַלּוֹנִים –
אַרְצוֹת אֲצִילוּת וְעֹצֶב,
אַדְמַת מִישׁוֹרִים רָמִים שֶׁאֵינָה נֶחֱרֶשֶׁת,
בְּלִי פְּלָגִים וְחֻרְשׁוֹת, אֲדָמָה עֲקָרָה מִתְיַבֶּשֶׁת.
הֶעָרִים הֲרוּסִים, וּפוּנְדָּק לֹא תִּמְצָא כָּאן בְּדַרְכְּךָ;
אִכָּרִים עֲצוּבִים לֹא שָׂרִים, לֹא רוֹקְדִים – עוֹבְדִים פֶּרֶךְ,
אֶת בָּתֵּיהֶם הָרְעוּעִים עוֹזְבִים וּפוֹנִים אֶת דַּרְכָּם,
כְּמוֹ כָּל נְהָרוֹת אֲרֻכִּים שֶׁל קַסְטִילְיָה – אֶל הַיָּם!
קַסְטִילְיָה עֲלוּבָה! בְּעָבָר – שׁוֹרֶרֶת, לוֹחֶמֶת,
עַתָּה עֲטוּפַת בְּלוֹאִים, יְהִירָה, מְזֻרִים מִתְעַלֶּמֶת.
צִפְיָה, הֲזָיָה אוֹ שֵׁנָה? אוֹ בְּדָם הִיא נִזְכֶּרֶת
מִימֵי שֶׁל קַדַּחַת הַחֶרֶב הַבְּלִתִּי נִגְמֶרֶת?

Todo se mueve, fluye, discurre, corre o gira;
cambian la mar y el monte y el ojo que los mira.
¿Pasó? Sobre sus campos aun el fantasma yerra
de un pueblo que ponía a Dios sobre la guerra.
La madre en otro tiempo fecunda en capitanes
madrastra es apenas de humildes ganapanes.
Castilla no es aquella tan generosa un día,
cuando Myo Cid Rodrigo el de Vivar volvía,
ufano de su nueva fortuna y su opulencia,
a regalar a Alfonso los huertos de Valencia;
o que, tras la aventura que acredity sus bríos,
pedía la conquista de los inmensos ríos
indianos. a la corte; la madre de soldados,
guerreros y adalides que han de tornar cargados
de plata y oro a España, en regios galeones,
para la presa, cuervos; para la lid, leones.
Filósofos nutridos de sopa de convento
contemplan impasibles el amplio firmamento;
y si les llega en suecos, como un rumor distante,
clamor de mercaderes de muelles de Levante,
no acudirán siquiera a preguntar ¿qué pasa?
Y ya la guerra ha abierto las puertas de su casa.
Castilla miserable, ayer dominadora;
envuelta en sus harapos, desprecia cuanto ignora.
El sol va declinando. De la ciudad lejana
me llega un armonioso tacido de campana
—ya erán a su rosario las enlutadas viejas—.
De entre las pecas salen dos lindas comadrejas;
me miran y se alejan, huyendo, y aparecen
de nuevo, ¡tan curiosas! ... Los campos se oscurecen.
Hacia el camino blanco está el mesón abierto
al campo ensombrecido y al pedregal desierto.

כָּל דָּבָר בִּתְנוּעָה, בְּרִיצָה, מִסְתּוֹבֵב בְּקַלַּחַת;
מִשְׁתַּנִּים הַר וְיָם, נְקוּדַת הַמַּבָּט הָרוֹוַחַת.
אַךְ עַד כֹּה כָּאן תּוֹעִים רוּחוֹת רְפָאִים לְלֹא רוֹגַע
שֶׁל אוֹתָם אֲנָשִׁים שֶׁבִּקְרֶב סָמְכוּ עַל הָאֱלֹהִ.
אֶרֶץ שֶׁלְּכָל רַב-הַחוֹבֵל הָיְתָה אִמָּה דּוֹאֶגֶת,
הִיא כָּעֵת לְכָל בְּנֶיהָ הָאֻמְלָלִים – אֵם חוֹרֶגֶת.
קַסְטִילְיָה כְּבָר לֹא נְדִיבָה כְּמוֹ שֶׁהָיְתָה בָּרֶגַע
כְּשֶׁחָזַר גֶּאֶה בְּעֹשְׁרוֹ הַחָדָשׁ סִיד רוֹדְרִיגוֹ –
הָאָדוֹן דִּיאֵס דֶּה וִיוָר שֶׁלִּי**) , הַמְּנַצֵּחַ,
אוֹתוֹ עִם סְפָרַדִי עַד הַיּוֹם הַזֶּה מְשַׁבֵּחַ.
הוּא הֵבִיא אֶת עֶתֶרֶת גַּנִּי וַלֶּנְסִיָה מֵהַדֶּרֶךְ,
וְהִגִּישׁ בְּכָל תִּפְאַרְתָּהּ לְאַלְפוֹנְסוֹ הַמֶּלֶךְ...
אוֹ כְּשֶׁהִדְגִּימָה כֹּחָהּ וּבְקֶשֶׁה לְשִׁלֹּחַ אֲנִי
לְכְבֹּשׁ אֶת הַנְּהָרוֹת הַגְּדוֹלִים שֶׁל אִינְדִיאָנִים -
אֵם חַיָּלִים אֲשֶׁר נִלְחֲמוּ עַל בִּזָּה בְּעֹז יֶתֶר
כְּאֲרָיוֹת וְהֵבִיאוּ זָהָב וְכֶסֶף בְּצִי הַכֶּתֶר.
אֲבָל כַּאֲשֶׁר לָגְמוּ מִמְּרַק הַמִּנְזָר, הֵם בְּלִי נִיעַ
עֲדִישִׁים מְסִתַּכְּלִים בְּהִרְהוּר אֶל אֵין-סוֹף הָרָקִיעַ,
גַּם אִם בְּהֶזְיָה שׁוֹמְעִים סְאוֹן מֵרָחוֹק, הֵם עָדַיִן
לְרַעַשׁ סוֹחֲרֵי הַלֶּוַנְט ***) עוֹד אֵינָם פּוֹקְחִים עַיִן
וְלֹא שׁוֹאֲלִים מַה קָּרָה כָּאן פִּתְאֹם וּמַדּוּעַ,
כְּשֶׁאֵל פֶּתַח בֵּיתָם מִלְחָמָה מַתְחִילָה כְּבָר לָנוּעַ.
קַסְטִילְיָה עֲלוּבָה! בְּעָבָר – שׁוֹרֶרֶת, לוֹחֶמֶת,
עַתָּה עֲטוּפַת בְּלוֹאִים, יְהִירָה, מְזַרִים מִתְעַלֶּמֶת.
הַשֶּׁמֶשׁ שׁוֹקַעַת. מֵרָחוֹק אֵלַי מִתְפַּשֶּׁטֶת
הַרְמוֹנִית פַּעֲמוֹנִים. אֲנָשִׁים שָׁם הוֹלְכִים בְּשֶׁקֶט...
בְּיָד מַחֲרֹזֶת. בִּגְדֵי אֲבֵלִים. לְיָד הַטֶּרֶשׁ
זוּג סַמּוּרִים נָחְמָדִים הוֹפִיעוּ, זְמַן-מָה עָמְדוּ חֲרֵשׁ.
אָז רָאוּ אוֹתִי, וּבֵן-רֶגַע בֵּין הָאֲבָנִים גָּזוּ,
אֲבָל – סַקְרָנִים שֶׁכְּמוֹהֶם – תּוֹךְ דַּקָּה לַחֲזֹר הֵעֵזוּ.
לְמַטָּה אֲפֹלָה הַדֶּרֶךְ הַלְּבָנָה, עִמָּהּ גַּם פּוּנְדָּק פָּתוּחַ,
חָשְׁכוּ הַמֶּרְחָב הַכְּפָרִי, הַשְּׁמָמָה הַסַּלְעִית. וְאֵין רוּחַ.

*) איבריה – שם עתיק של ספרד, קסטיליה – אחת מ-17 קהילות אוטונומיות להן מחולקת המדינה

**) רמז לאפוס מימי ביניים "שיר על סיד שלי"
***) לוונט – (בצרפתית – מזרח) – כינוי לחלק המזרחי של ספרד,
חוף הים התיכון

Caminos

Señor, ya me arrancaste

Señor, ya me arrancaste lo que yo más quería.
Oye otra vez, Dios mío, mi corazón clamar.
Tu voluntad se hizo, Señor, contra la mía.
Señor, ya estamos solos mi corazón y el mar.

Dice la esperanza

Dice la esperanza: Un día
la verás, si bien esperas.
Dice la desesperanza:
Sólo tu amargura es ella.
Late, corazón... No todo
se lo ha tragado la tierra.

Soñé que tú me llevabas

Soñé que tú me llevabas
por una blanca vereda,
en medio del campo verde,
hacia el azul de las sierras,
hacia los montes azules,
una mañana serena.
Sentí tu mano en la mía,
tu mano de compañera,
tu voz de niña en mi oído

הַדְּרָכִים

הִתְגַּשֵּׁם רְצוֹנְךָ

הִתְגַּשֵּׁם רְצוֹנְךָ, לֹא שֶׁלִּי, אֲדֹנָי. הִצָּלַחְתָּ!
הַקְשֵׁב, אֱלֹהִים, אֵיךְ בּוֹכֶה הַלֵּב בְּקִרְבִּי!
אֶת מַה שֶּׁאָהַבְתִּי יוֹתֵר מִכֹּל כְּבָר לָקַחְתָּ,
וְנִשְׁאָרוּ, אֲדֹנָי, רַק הַיָּם וְלִבִּי.

אוֹמֶרֶת תִּקְוָה

אוֹמֶרֶת תִּקְוָה: "אִם תְּחַכֶּה לָהּ,
תִּרְאֶה אוֹתָהּ, יוֹם יַגִּיעַ".
אֶפֶס-תִּקְוָה אוֹמֵר: "שְׁמַע נָא,
יֵשְׁנָהּ רַק מְרוֹרָה. הִיא אֵינֶנָּה.
מָאֻחָר, הַלֵּב!" ... אַךְ יָדוּעַ:
לֹא הַכֹּל אֲדָמָה בּוֹלַעַת.

אוֹתִי אַתְּ הוֹבַלְתְּ

אוֹתִי אַתְּ הוֹבַלְתְּ – חֲלַמְתִּי –
בִּשְׁבִיל לָבָן בְּשָׁעַת הַבֹּקֶר
בְּתוֹךְ שְׂדֵמָה יְרַקְרֶקֶת
לִקְרַאת אוֹר כָּחֹל שֶׁל רֶכֶס,
לִקְרַאת פִּסְגוֹתָיו בִּתְכֶלֶת
בַּבֹּקֶר שָׁקֵט וְרָגוּעַ .
אֶת יָדֵךְ בְּיָדִי הִרְגַּשְׁתִּי,
יָד רַעְיָה אוֹהֶבֶת.
קוֹלָהּ שֶׁל יַלְדָּה נִשְׁמַע לִי

como una campana nueva,
como una campana virgen
de un alba de primavera.
¡Eran tu voz y tu mano,
en sueños, tan verdaderas!...
Vive, esperanza, ¡quién sabe
lo que se traga la tierra!

Una noche de verano

Una noche de verano
— estaba abierto el balcón
y la puerta de mi casa —
la muerte en mi casa entró.
Se fue acercando a su lecho
—ni siquiera me miró—,
con unos dedos muy finos,
algo muy tenue rompió.
Silenciosa y sin mirarme,
la muerte otra vez pasó
delante de mí. ¿Qué has hecho?
La muerte no respondió.
Mi niña quedó tranquila,
dolido mi corazón.
¡Ay, lo que la muerte ha roto
era un hilo entre los dos!

* * *

Noche de verano

Es una hermosa noche de verano.
Tienen las altas casas
abiertos los balcones
del viejo pueblo a la anchurosa plaza.

כְּמוֹ קוֹל פַּעֲמוֹן בַּבֹּקֶר,
כְּמוֹ קוֹל פַּעֲמוֹן מָלֵא טֹהַר
עַל סַף הָאָבִיב מִתְבַּקֵּעַ.
הִרְגַּשְׁתִּי קוֹלֵךְ וְיָדַיִךְ,
כְּאִלּוּ אֲנִי לֹא חָלַמְתִּי!
חֱיִי, הַתִּקְוָה! מִי יוֹדֵעַ
מַה כֵּן אֲדָמָה בּוֹלַעַת?

כָּל זֶה קָרָה בַּלַּיל קַיִץ

כָּל זֶה קָרָה בַּלַּיל קַיִץ.
הָיְתָה הַמִּרְפֶּסֶת פְּתוּחָה,
וּפְתוּחָה הַדֶּלֶת לַבַּיִת...
אָז הַמָּוֶת נִכְנַס לְפִתְחָהּ.
הִמְשִׁיךְ, הִתְקָרֵב לַיָּצוּעַ,
וְעָלַי לֹא הִבִּיט, לֹא רָאָה.
וּמַשֶּׁהוּ תַּשׁ, חָסַר כֹּחַ
הוּא שָׁבַר בְּאֶצְבַּע צְנוּמָה.
וְהַמָּוֶת שָׁקֵט, בְּלִי הֶגֶה
שׁוּב עָבַר מוּלִי זֶה עַתָּה.
"אַתָּה... מָה עוֹשֶׂה כָּאן?" – שָׁאַלְתִּי .
לֹא עָנָה לִי לַשְׁאֵלָה.
יַלְדָּתִי גַּם הִיא לֹא הֵגִיבָה,
וְלִבִּי חָשׁ מַה שֶּׁקָּרָה:
הוֹ, הַמָּוֶת קָרַע כָּרֶגַע
חוּט חַיִּים בֵּינִי וּבֵינָהּ!

* * *

לֵיל קַיִץ

לֵיל קַיִץ נֶהְדָּר.
בָּתִּים גְּבוֹהִים בָּעִיר הָעַתִּיקָה
פָּתְחוּ אֶת חַלּוֹנוֹת הַמִּרְפָּסוֹת
לִרְחָבָה רֵיקָה שֶׁל הַכְּפָר.

En el amplio rectángulo desierto,
bancos de piedra, evynimos y acacias
simétricos dibujan
sus negras sombras en la arena blanca.
En el cenit, la luna, y en la torre,
la esfera del reloj iluminada.
Yo en este viejo pueblo paseando
solo, como un fantasma.

Campos de Soria

IV

¡Las figuras del campo sobre el cielo!
Dos lentos bueyes aran
en un alcor, cuando el otoño empieza,
y entre las negras testas doblegadas
bajo el pesado yugo,
pende un cesto de juncos y retama,
que es la cuna de un niño;
y tras la yunta marcha
un hombre que se inclina hacia la tierra,
y una mujer que en las abiertas zanjas
arroja la semilla.
Bajo una nube de carmín y llama,
en el oro fluido y verdinoso
del poniente las sombras se agigantan.

VI

¡Soria fría, Soria pura,
‘’cabeza de Extremadura’’,
con su castillo guerrero
arruinado, sobre el Duero;
con sus murallas roídas

לְתוֹךְ מַלְבֵּן גָּדוֹל שֶׁלֹּה שׁוֹלְחִים
כָּל סַפְסָלִים, שִׁיחִים, עֵצֵי שִׁטָּה
אֶת צְלָלֵיהֶם שְׁחוֹרִים מְאֻרָכִים
עַל לֹבֶן חוֹל זוֹהֵר.
בְּרֹם שָׁמַיִם הַיָּרֵחַ נָח, עַל הַמִּגְדָּל
בּוֹלֶטֶת הַדְּסְקָה שֶׁל הַשָּׁעוֹן.
אֲנִי הוֹלֵךְ בָּעִיר הָעַתִּיקָה
לְבַד, דּוֹמֶה לְרוּחַ רְפָאִים.

שְׂדוֹת הַסוֹרְיָה

IV

הַשְּׂדֵמָה עַל הָרָקִיעַ מִשְׁתַּקֶּפֶת!
סְתָו. זוּג שְׁוָרִים בְּעֶרֶב
מוֹשְׁכִים לְאַט מַחֲרֵשָׁה עַד קְצֵה הַשָּׁטַח.
בֵּין רָאשֵׁיהֶם שְׁחוֹרִים שְׁפוּפִים לְמַטָּה,
תַּחַת הָעֹל, עַל חֶבֶל –
מִקְנֵי הַסּוּף וְרֹתֶם סַל קָלוּעַ,
הוּא עֶרֶשׂ שֶׁל תִּינֹקֶת;
אַחַר הָעֹל פּוֹסֵעַ
אִכָּר עַיֵּף מְאֹד, גַּם הוּא שָׁפוּף לְקַרְקַע,
וְעוֹד אִשָּׁה שִׁמְיָדָהּ זְרָעִים זוֹרֶקֶת
לַתֶּלֶם הַנִּפְתָּח.
שְׁקִיעָה. מִתַּחַת לְעָנָן כֵּלוֹ שַׁלְהֶבֶת,
זָהָב נוֹזְלִי וִירַקְרַק זוֹרֵחַ,
צְלָלִים כְּבָר נַעֲשִׂים עֲנָקִיִּים.

VI

סוֹרְיָה קָרָה, טְהוֹרָה. כְּיִדּוּעַ,
סוֹרְיָה הִיא "רֹאשׁ אֶקְסְטְרֶמָדוּרָה" *),
מִבְצָר הֲרוּס עַל גְּדוֹת הַדּוּאֶרוֹ –
גִּבּוֹר קָרָבוֹת וְרוֹמַנְסֶרוֹ.
בָּתִּים, אוֹתָם הַזְּמַן הִשְׁחִיר טֶרֶם

y sus casas denegridas!
¡Muerta ciudad de señores,
soldados o cazadores;
de portales con escudos
de cien linajes hidalgos,
y de famélicos galgos,
de galgos flacos y agudos,
que pululan
por las sórdidas callejas
y a la medianoche ululan,
cuando graznan las cornejas!
¡Soria fría! La campana
de la Audiencia da la una.
Soria, ciudad castellana,
¡tan bella! bajo la luna.

* * *

A un olmo seco

Al olmo viejo, hendido por el rayo
y en su mitad podrido,
con las lluvias de abril y el sol de mayo
algunas hojas verdes le han salido.

¡El olmo centenario en la colina
que lame el Duero! Un musgo amarillento
le mancha la corteza blanquecina
al tronco carcomido y polvoriento.

הֶחֱלִישׁ כְּתָלִים, כִּרְסֵם כָּל גֶּרֶם.
עִיר רְפָאִים מִשֶּׁל סִינְיוֹרִים,
שֶׁל צַיָּדִים-קוֹנְקִיסְטָדוֹרִים.
עַל כָּל פְּתָחִים מָגֵן עִם לוֹגוֹ
שֶׁל מֵאָה מִשְׁפָּחוֹת אִידַלְגוֹ.
עִיר לַהֳקוֹת שֶׁל כַּלְבֵי צַיִד
מֻתִים מֵרַעַב לְיָד הַבַּיִת ,
חוֹזְרִים בְּלֵיל קָפוּא
שֶׁל חֹרֶף
אַחַר קְרְקוּר עוֹרֵב בְּלִי הֶרֶף.
סוֹרְיָה! בְּצִנָּה גּוֹוֵעַ
רַק פַּעֲמוֹן לְצָלַל יוֹדֵעַ.
סוֹרְיָה, זְמַן בָּךְ לֹא קוֹלֵחַ.
אַתְּ כֹּה יָפָה לְאוֹר יָרֵחַ!

*) מילים מסמל העיר סוריה שבקסטיליה מימי-הביניים.
אז היה חבל סוריה מרוחק ביותר (אקסטרמדורה)
בין חלקי ספרד שנכבשו בחזרה על-ידי הנוצרים מידי
המוסלמים. עכשיו נקרא בשם זה חלק אחר של
המדינה בגבול פורטוגל

* * *

לַבּוּקִיצָה הַנּוֹבֶלֶת

בּוּקִיצָה יְשָׁנָה, מְבֻרָק נִבְקַעַת,
רִקָּבוֹן כְּבָר אָכַל אֶת קְרָבֶיהָ,
אַךְ גִּשְׁמֵי אַפְּרִיל, שֶׁמֶשׁ מַאי בּוֹלַעַת
וְצָצוּ עָלִים יְרֻקִּים עָלֶיהָ.

בּוּקִיצָה בַּת מֵאָה שָׁנִים עַל הַגֶּבַע,
הַנִּשְׁטָף בַּדּוּאֶרוֹ! קְלִפָּתָהּ הַגּוֹוַעַת
לְצֹהַב-אֵזוֹב שִׁנְּתָה אֶת לֹבֶן הַצֶּבַע,
לְעָפָר אֶת גִּזְעַהּ הָפְכָה תּוֹלַעַת.

No será, cual los álamos cantores
que guardan el camino y la ribera,
habitado de pardos ruiseñores.
Ejército de hormigas en hilera
va trepando por él, y en sus entrañas
urden sus telas grises las arañas.

Antes que te derribe, olmo del Duero,
con su hacha el leñador, y el carpintero
te convierta en melena de campana,
lanza de carro o yugo de carreta;
antes que rojo en el hogar, mañana,
ardas, de alguna mísera caseta,
al borde de un camino;
antes que te descuaje un torbellino
y tronche el soplo de las sierras blancas;
antes que el río hasta la mar te empuje
por valles y barrancas,
olmo, quiero anotar en mi cartera
la gracia de tu rama verdecida.
Mi corazón espera
también, hacia la luz y hacia la vida,
otro milagro de la primavera.

Soria 1912

מִפְּנֵי רוּחַ הַסַּעַר מִן הַסְּיֶרָה *)
הִיא אֵינָהּ מַגַּנָּה כְּבָר מֵהָרֶס
עַל דְּרָכִים בַּגֶּדָה שֶׁל הַדּוּאֶרוֹ .
זְמִירִים חוּמִים לֹא שָׁרִים בָּהּ שִׁיר עֶרֶשׁ,
נְמָלִים נוֹדְדוֹת מְטַפְּסוֹת עַל הַגֶּזַע,
קוּרֵי עַכְבִישִׁים מְמַלְאִים בָּהּ כָּל שֶׁסַע.

לִפְנֵי שֶׁתִּקְרֹס לַנַּהַר בְּרַעַם,
אוֹ תַּחַת גַּרְזֶן תֵּהָפֵךְ אֵי-פַּעַם
לְשֶׁבֶב בְּגַג כְּנֵסִיָּה לֹא מֻכֶּרֶת,
לְאֵשׁ שֶׁבְּאָח לִפְנֵי בֹּקֶר בּוֹעֶרֶת
בְּאֵיזוֹ בִּקְתָּה עֲלוּבָה עַל הַדֶּרֶךְ,
לְמוֹט הַחִבּוּר בְּעֶגְלָה מְטֻלְטֶלֶת,
לְעֹל הַשְּׁוָרִים הַחוֹרְשִׁים בְּפֶרֶךְ;
לִפְנֵי שֶׁמְּרוּחַ קָרָה מְיַלֶּלֶת
בְּגֶזַע שֶׁלָּהּ יְוַצְרוּ סִדְקֵי קֶרַע,
וְאָז תְּשַׁרֵשׁ בְּסוּפַת הַסְּיֶרָה,
בְּמֵי הַנַּהַר תִּלָּקַח אֶל הָעֵמֶק, -
בּוּקִיצָה! אֲנִי בְּפִנְקָס מַטְבִּיעַ
אֶת חֶסֶד עָלַיִם יְרֻקִּים וְהַצֶּדֶק.
לִבִּי מְקַוֶּה שֶׁיַּגִּיעַ הָרֶגַע:
הָאוֹר, הַחַיִּים שׁוּב יִתְּנוּ לִי מְנִיעַ
לְצָפּוֹת בְּנִסִּים שֶׁל אָבִיב וּבַנּגַהּ. **)

*) סְיֶרָה (ספרדית) – רכס הרים משונן ("מסור")
**) השיר נכתב לזכר של אישתו הצעירה של המשורר,
שמתה אותה שנה משחפת

למטה האנדרטה לכבוד אנטוניו מצ'אדו בעיר אֶלְגֶה
(ספרד) "לבוקיצה הנובלת"

Proverbios y cantares

I

Nunca perseguí la gloria
ni dejar en la memoria
de los hombres mi canción;
yo amo los mundos sutiles,
ingrávidos y gentiles
como pompas de jabón.
Me gusta verlos pintarse
de sol y grana, volar
bajo el cielo azul, temblar

פִּתְגָמִים וְשִׁירִים קְצָרִים

I

לֹא! לְתָהִילָה לֹא חִפַּיְתִי,
שִׁיר לְהַשְׁאִיר לֹא נַפְשִׁי
בְּזִכָּרוֹן הֶהָמוֹן.
נַמָּשָׁךְ לְעוֹלָמוֹת-יְפִי
לְלֹא מִשְׁקָל, לְלֹא דְּפִי -
דַּקִּים כְּבוּעוֹת סַבּוֹן.
אוֹהֵב לְצָפוֹת אֵיךְ אוֹתָן
בְּאֹדֶם הַשֶּׁמֶשׁ צוֹבֵעַ;
עָפוֹת בִּתְכֵלֶת רָקִיעַ...

súbitamente y quebrarse.

XVII

El hombre sylo es rico en hipocresia.
En sus diez mil disfraces para engacar confia;
y con la doble llave que guarda su mansión
para la ajena hace ganzúa de ladrón.

XXIX

Caminante, son tus huellas
el camino, y nada más;
caminante, no hay camino:
se hace camino al andar.
Al andar se hace camino,
y al volver la vista atrás
se ve la senda que nunca
se ha de volver a pisar.
Caminante, no hay camino,
sino estelas en la mar.

XXXI

Corazón, ayer sonoro,
¿ya no suena
tu monedilla de oro?
Tu alcancía,
antes que el tiempo la rompa,
¿se irá quedando vacía?
Confiemos
en que no será verdad
nada de lo que sabemos.

פִּתְאֹם פִּצּוּץ – וְאֵינָן.

XVII

אֱנוֹשׁ צָבוּעַ, מִתְחַסֵּד, חָסֵר כָּל בּוּשֶׁת.
כְּדֵי לְהַשִּׂיג אֱמוּן, בְּלִי סוֹף מַחְלִיף תִּלְבֹּשֶׁת.
הוּא בְּמַפְתֵּחַ מְכֻפָּל יִנְעַל אֶת מְעוֹנוֹ,
וּבְאוֹתוֹ מַפְתֵּחַ הוּא יִפְרֹץ לְבֵית שְׁכֵנוֹ.

XXIX

זְכֹר נָא, הֵלֶךְ, כִּי אֵין שׁוּם אֹרַח,
שׁוּם נָתִיב, רַק שׁוּרַת עֲקֵבוֹת;
בִּתְנוּעָה מַתְווֹת אֶת הַדֶּרֶךְ
עִקְבוֹתֶיךָ בְּחוֹל וּבְטַל.
לְפָנֶיךָ, הֵלֶךְ, אֵין דֶּרֶךְ,
רַק רַגְלֶיךָ אוֹתָה סוֹלְלוֹת.
הִסְתַּכֵּל לְאָחוֹר עַל הָאֹרַח –
שׁוּב לְלֶכֶת בּוֹ לֹא תּוּכַל.
זְכֹר נָא, הֵלֶךְ, בָּיָם אֵין דֶּרֶךְ,
רַק שְׁבִיל קֶצֶף עַל גַּב הַגַּל.

XXXI

הַלֵּב, שֶׁנִּשְׁמַע רַק אֶתְמוֹל,
מַה עָכְשָׁו?
אֵיפֹה צִלְצוּל מַטְבְּעוֹת הַזָּהֹב?
אוּלַי תִּתְרוֹקֵן
קוּפַּת-חִסָּכוֹן שֶׁלְּךָ עוֹד לְפָנֵי
שֶׁיִּשָּׁבֵרָה הַזְּמַן?
יִתְבָּרֵר אוּלַי
שֶׁשּׁוּם דָּבָר לֹא נָכוֹן
מִמַּה שֶׁאוֹמֵר לָנוּ הַהִגָּיוֹן.

¡Oh fe del meditabundo!
¡Oh fe después del pensar!
Sólo si viene un corazón al mundo
rebosa el vaso humano y se hincha el mar.

* * *

Nuevas canciones

Los sueños dialogados

I

¡Cómo en alto llano tu figura
se me aparece!... Mi palabra evoca
el prado verde y la árida llanura,
la zarza en flor, la cenicienta roca.

Y al recuerdo obediente, negra encina
brota en el cerro, baja el chopo al río;
el pastor va subiendo a la colina;
brilla un balcón de la ciudad: el mío.

El maestro. ¿Ves? Hacia Aragón, lejana,
la sierra de Moncayo, blanca y rosa...
Mira el incendio de esa nube grana,

y aquella estrella en el azul, esposa.
Tras el Duero, la loma de Santana
se amorata en la tarde silenciosa.

II

הוֹ אֱמוּנַת הַשׁוֹקֵל כָּל בְּרֵרָה!
הוֹ אֱמוּנָה שֶׁל בַּעַל-הַסְּבָרָה!
רַק אָז מַגִּיעַ הַלֵּב לְעוֹלָם,
כַּאֲשֶׁר הוּא גָּדוֹשׁ, כְּמוֹ הַיָּם.

* * *

מתוך הספר "השירים החדשים"

חֲלוֹמוֹת בְּדִיאָלוֹגִים

I

כַּמָּה בָּרוּר, גַּבּוֹהַּ לִי דְּמוּתֵךְ נִרְאֵית! ...
בְּכֹחַ הַמִּלָּה בְּזִכְרוֹנִי עוֹלִים
עִשְׂבֵי הָאָחוּ, וּמִישׁוֹר חָרֵב לוֹהֵט,
וְסֶלַע אֲפָרוּרִי וְעַל פְּרִיחַת שִׂיחִים.

וּמְצֵיַת לְזִכְרוֹנִי בִּשְׁחוֹר אַלּוֹן,
וּנְבָטִים וְצַפְצָפוֹת לְיַד נַהַר;
רוֹעֶה אִטִּי הוֹלֵךְ בְּמַעֲלֶה מִדְרוֹן;
וְעִיר: עִירִי!... הִנֵּה בֵּיתִי, חַלּוֹן מוּאָר...

מוֹרִי ... וְאַתְּ רוֹאָה? שָׁם, אָרָאגוֹן גּוֹבֵשׁ,
פִּסְגוֹת מוֹנְקָאיוֹ מְשֻׁנָּן – לָבָן, וְרֹד ...
הוֹ, הִסְתַּכְּלִי, אִשְׁתִּי, עַל הֶעָנָן בְּאֵשׁ,

עַל הַכּוֹכָב בַּתְּכֶלֶת הַשְּׁקֵטָה. וְעוֹד...
מֵעַל דּוּאֶרוֹ תֵּל סַנְטָנָה גּוֹן לוֹבֵשׁ
אַרְגָּמָנִי בְּאוֹר הָעֶרֶב צַח מְאֹד.

II

¿Por qué, decidme, hacia los altos llanos
huye mi corazón de esta ribera,
y en esta tierra labradora y marinera
suspiro por los yermos castellanos?

Nadie elige su amor. Llevóme un día
mi destino a los grises calvijares
donde ahuyenta al caer la nieve fría
las sombras de los muertos encinares
.
De aquel trozo de España, alto y roquero,
hoy traigo a ti, Guadalquivir florido,
una mata del áspero romero.

Mi corazón está donde ha nacido no a la vida,
al amor, cerca del Duero... ¡
El muro blanco y el ciprés erguido!

III

Las ascuas de un crepúsculo, señora,
rota la parda nube de tormenta,
han pintado en la roca cenicienta
de lueñe cerro un resplandor de aurora.

Una aurora cuajada en roca fría
que es asombro y pavor del caminante
más que fiero león en claro día,
o en garganta de monte osa gigante.

Con el incendio de un amor, prendido
al turbio sueño de esperanza y miedo,
yo voy hacia la mar, hacia el olvido

תַּגִּידוּ לִי, לָמָּה כָּאן עַל-יַד הַיָּם הַנָּח,
בָּאָרֶץ הַזֹּאת שֶׁל חַקְלָאִים וְיַמָּאִים,
לְשִׁמָּמַת קַסְטִילְיָה הַקָּרָה כֵּלִי נִמְשָׁךְ,
לְמִישׁוֹרִים שֶׁלָּהּ גְּבוֹהִים וּצְחִיחִים?

אִישׁ אֵינוֹ בּוֹחֵר אֶת אַהֲבָתוֹ. יוֹם אֶחָד
הֵבִיאַנִי גּוֹרָל לְאֶרֶץ בָּהּ שֶׁלֶג יוֹרֵד
וּמְכַסֶּה בְּפוּךְ רַךְ כָּל פִּסְגָּה וּמוֹרָד,
כָּל סֶלַע אָפֹר, כָּל אִלָּן חַי אוֹ מֵת.

לֹא מִמָּקוֹם בּוֹ נוֹלַדְתִּי אֵי-אָז לְחַיִּים
לְךָ, הַגְּוָאדָאלְקִוִיר הַפּוֹרֵחַ, אֲנִי
מֵחֵלֶק סְפָרַד אָחֵר, מִטַּרְשֵׁי הַהָרִים

הַיּוֹם עָנָף רוֹזְמָרִין יָבֵשׁ מַבִּיא.
עַל גְּדוֹתֶיו הַדּוּאֶרוֹ בֵּין טְרָשִׁים וּבְרוֹשִׁים
נִשְׁאֲרָה לָעוֹלָם אַהֲבָה שֶׁלִּי!

III

כָּבָה עָנָן כֶּהֶה שֶׁל סְעָרָה, גִּבִּירְתִּי,
אֶת הַגַּחֶלֶת שֶׁל זְרִיחָה וְהִתְרַחֵב,
צָבַע אֶת הַסְּלָעִים בְּצֶבַע אַפְרוּרִי
וְהֶאֱפִיל גְּבָעוֹת מִשַּׁחַר מִתְקָרֵב.

הַשַּׁחַר מִסְתַּתֵּר בְּתוֹךְ מָצוֹק אַדִּיר,
וְזֶה גּוֹרֵם לְהֶלֶךְ פַּחַד וְאֵימִים,
כְּאִלּוּ הוּא רָאָה אַרְיֵה בְּיוֹם בָּהִיר,
אוֹ דֹּב פְּרָאִי עָנָק בְּגִיא בֵּין הַהָרִים.

הִדְלַקְתִּי לִי לַפִּיד מֵאֵשׁ הָאַהֲבָה:
אֲנִי הוֹלֵךְ לַיָּם, לִנְשִׁיָּה, לְצֵל,
לְאֻפַּלַּת חֻלּוֹם שֶׁל פַּחַד וְתִקְוָה,

—y no como a la noche ese roquedo,
al girar del planeta ensombrecido—.
No me llaméis, porque tornar no puedo.

IV

¡Oh soledad, mi sola compañía,
oh musa del portento, que el vocablo
diste a mi voz que nunca te pedía!,
responde a mi pregunta: ¿con quién hablo?

Ausente de ruidosa mascarada,
divierto mi tristeza sin amigo,
contigo,dueña de la faz velada,
siempre velada al dialogar conmigo.

Hoy pienso: este que soy será quien sea;
no es ya mi grave enigma este semblante
que en el íntimo espejo se recrea,

sino el misterio de tu voz amante.
Descúbreme tu rostro, que yo vea
fijos en mí tus ojos de diamante.

De mi cartera

I

Ni mármol duro y eterno,
ni música ni pintura,
sino palabra en el tiempo.

II

לֹא כְּמוֹ הָרוֹק אֲשֶׁר בְּצֵל הַלֵּיל
שֶׁל הַפְּלָנֶטָה מִתְכַּסָּה עִם סִיבוּבָהּ.
אַל תִּקְרְאִי לִי, לֹא אָשׁוּב מֵעֲרָפֶל.

IV

חֲבֵרְתִי הַיְחִידָה, הוֹ בְּדִידוּתִי!
אַתְּ, מוּזָה, שֶׁהוֹפַעְתְּ פִּתְאֹם, אֲנִי זוֹכֵר:
נָתַתְּ לִי קוֹל שֶׁלֹּא בִּקַּשְׁתִּי מֵעוֹדִי!
עֲנִי עַכְשָׁו: עִם מִי אֲנִי כָּאן מְדַבֵּר?

הַרְחֵק מִנֶּשֶׁף מַסֵּכוֹת בִּלְתִי-נִסְבָּל,
בְּלִי רֵעַ, לְחַלֵּק עִמּוֹ אֶת תּוּגָתִי,
תָּמִיד אַתְּ בַּעֲלַת הַפָּן הַמְּעֻרְפָּל
וְתַחַת מַעֲטֶה בְּדִיאָלוֹג אִתִּי.

אָכֵן, אֲנִי חוֹשֵׁב שֶׁכָּךְ צָרִיךְ לִהְיוֹת:
דְּמוּתֵךְ הִיא בִּשְׁבִילִי כְּבָר לֹא חִידָה. אוּלַי
עוֹד אֲנַחֵשׁ אוֹתָהּ בְּתוֹךְ רְאִי סוֹדוֹת,

אַךְ יֵשׁ תַּעֲלוּמָה, הִיא – קוֹל אָהוּב עָלַי.
פִּתְחִי נָא אֶת פָּנַיִךְ, וְאוּכַל לִרְאוֹת
עֵינֵי הַיַּהֲלוֹם שֶׁלָּךְ מִמּוּל עֵינַי.

מִתִּיקִי

I

לֹא שַׁיִשׁ נוּקְשֶׁה וְנִצְחִי,
לֹא מוּסִיקָה וְלֹא צִיּוּר –
מִלָּה! רַק מִלָּה בִּזְמַן.

II

Canto y cuento es la poesía.
Se canta una viva historia,
su melodía.

III

Crea el alma sus riberas;
montes de ceniza y plomo,
sotillos de primavera.

IV

Toda la imaginería
que no ha brotado del río,
barata bisutería.

V

Prefiere la rima pobre,
la asonancia indefinida.
Cuando nada cuenta el canto,
acaso huelga la rima.

VI

Verso libre, verso libre...
Líbrate, mejor del verso
cuando te esclavice.

VII

La rima verbal y pobre,
y temporal, es la rica.
El adjetivo y el nombre

שִׁיר וְסִפּוּר יוֹצְרִים אֶת הַשִּׁירָה.
זֹהִי הִסְטוֹרְיָה חַיָּה, וְהִיא שָׁרָה
אֶת נִגּוּנָהּ.

III

הַנְּשָׁמָה יוֹצֶרֶת לָהּ גְּדוֹת:
הָרִים שֶׁל אֵפֶר וְעוֹפֶרֶת,
וְגַם חֻרְשָׁה שֶׁבְּאָבִיב פּוֹרַחַת.

IV

וְכָל הַדְּמוּיִים הַלָּלוּ,
אִם לֹא מִתְמַזְּגִים לָנַחַל –
רַק תַּכְשִׁיטִים זוֹלִים.

V

הוּא מַעֲדִיף חָרִיזָה מְאֻלֶּצֶת
וְאָסוֹנַנְס שֶׁנִּשְׁמַע בְּקֹשִׁי.
אוּלַי בְּמִקְרֶה שֶׁלְּשִׁיר אֵין תֹּכֶן,
חָרִיזָה מַצְלִיפָה – פִּתְרוֹן אִידֵאָלִי.

VI

וֶרְלִיבְּר, שִׁיר חָפְשִׁי...
שַׁחְרֵר אֶת עַצְמְךָ! אַךְ שִׁיר נִפְלָא
נוֹצָר רַק כַּאֲשֶׁר אַתָּה מְשֻׁעְבָּד.

VII

חָרוּז פְּעָלִים צָנוּעַ
וּבֶן-חֲלוֹף – יֵשׁ בּוֹ עֹשֶׁר,
כְּשֶׁתֹּאַר-שֵׁם וְשֵׁם-עֶצֶם

remansos del agua limpia,
son accidentes del verbo
en la gramática lírica,
del Hoy que será Mañana,
del Ayer que es Todavía.

1924

Sonetos

I

Tuvo mi corazón, encrucijada de cien caminos,
todos pasajeros, un gentío sin cita ni posada,
como en andén ruidoso de viajeros.
Hizo a los cuatro vientos su jornada,
disperso el corazón por cien senderos
de llana tierra o piedra aborrascada,
y a la suerte, en el mar, de cien veleros.
Hoy, enjambre que torna a su colmena
cuando el bando de cuervos enronquece
en busca de su peña denegrida,
vuelve mi corazón a su faena,
con néctares del campo que florece
y el luto de la tarde desabrida.

II

Verás la maravilla del camino,
camino de soñada Compostela —
¡oh monte lila y flavo!—, peregrino
en un llano, entre chopos y candela.
Otoño con dos ríos ha dorado
el cerco del gigante centinela

(שְׁנֵיהֶם – יַהֲלוֹם טָהוֹר),
כֻּלָּם – שַׁבָּשְׁתָּא שֶׁל פּוֹעַל
בְּתוֹךְ הַדְּקְדּוּק הַלִּירִי –
שִׁלְשׁוֹם, מָחָרָת, מֻחָרָתַיִם
וְכָךְ זֶה יִהְיֶה לָעוֹלָם.

1924

סוֹנֶטוֹת

I

לִבִּי עָמוּס. בּוֹ נִצְטַלְּבוּ בַּנְּקוּדָה אַחַת כְּמֵאָה נְתִיבִים.
הוּא – תַּחֲנַת רַכֶּבֶת בָּהּ אֵין סְפוֹר נוֹסְעִים בְּלִי כְּתֹבֶת,
בְּלִי תַּאֲרִיךְ – כְּתַיָּרִים רַעֲשָׁנִיִּים.
לִבִּי פָּתוּחַ לְאַרְבַּע רוּחוֹת לְלֹא שַׁבָּשֶׁבֶת.
וְהִצְטַלְּבוּ בְּתוֹךְ הַלֵּב שֶׁלִּי מְאוֹת דְּרָכִים
מֵהַגְּבָעוֹת רָמוֹת וּמִשְׁפָּלָה נִרְחֶבֶת.
בְּלֵב שֶׁלִּי מְאוֹת סְפִינוֹת הֵרִימוּ מִפְרָשִׂים,
וְהַצָּלָחָה גְּדוֹלָה אַחַר לִבִּי בְּיָם אוֹרֶבֶת.
וּכְמוֹ לְכַוֶּרְתּוֹ נָחִיל דְּבוֹרִים עָיֵף נִמְשָׁךְ,
כְּמוֹ לַהֲקַת עוֹרְבִים לְקֶרַאת הַלַּיְל צוֹעֶקֶת
לְקִנֵּיהֶם נִמְשֶׁכֶת הַטְּמוּנִים בְּסֶלִיק הַהַר,
כָּךְ לֵב שֶׁלִּי עַכְשָׁו פּוֹעֵם לְמַעֲשָׂיו נִכְרָךְ:
לָקַחַת צוּף וּדְבָשׁ, וְשִׁבֹּלִים לִצְבֹּר לְלֶקֶט
וְאֵבֶל דְּמְדּוּמִים כֵּהִים לִסְפֹּג בְּעֶרֶב מַר.

II

תִּרְאֶה שָׁם אֶת הַדֶּרֶךְ הַנִּמְשֶׁכֶת
אֶל הַחֲלוֹם שֶׁל כָּל צַלְיָן – לְקוֹמְפוֹסְטֶלָה.
הוֹ, הַהָרִים – סְגֹל וְאֹדֶם שֶׁל שַׁלֶּכֶת,
זָהָב שֶׁל סְתָו עַל מֵי נָהָר וְסָלַע,
חֻרְבַּת מִנְזָר עָתִיק עַל הַגִּבְעָה דּוֹמֶמֶת,
בְּעֵמֶק צַפְצָפוֹת-נֵרוֹת בְּלִי נִיעַ,

de piedra y luz, prodigio torreado
que en el azul sin mancha se modela.
Verás en la llanura una jauría
de agudos galgos y un señor de caza,
cabalgando a lejana serranía,
vano fantasma de una vieja raza.
Debes entrar cuando en la tarde fría
brille un balcón de la desierta plaza.

III

¿Empañé tu memoria? ¡Cuántas veces!
La vida baja como un ancho río,
y cuando lleva al mar alto navío
va con cieno verdoso y turbias heces.
Y más si hubo tormenta en sus orillas,
y él arrastra el botín de la tormenta,
si en su cielo la nube cenicienta
se incendió de centellas amarillas.
Pero aunque fluya hacia la mar ignota,
es la vida también agua de fuente
que de claro venero, gota a gota,
o ruidoso penacho de torrente,
bajo el azul, sobre la piedra brota.
Y allí suena tu nombre ¡eternamente!

IV

Esta luz de Sevilla... Es el palacio
donde nací, con su rumor de fuente .
Mi padre, en su despacho. —La alta frente,
la breve mosca, y el bigote lacio — .
Mi padre, aun joven. Lee, escribe, hojea
sus libros y medita. Se levanta;
va hacia la puerta del jardín. Pasea,

טִירָה מֵאוֹר וְאֶבֶן מִתְרוֹמֶמֶת,
דּוֹאָה בִּתְכֵלֶת טְהוֹרָה שֶׁל הָרָקִיעַ.
וְלַהֲקַת כְּלָבִים אֶל הַהָרִים נֶחְפָּזֶת,
בַּעֲלֵיהֶם רוֹכֵב עַל סוּס בְּנַחַת,
לָבוּשׁ יָפֶה בִּיהִירוּת מֻפְרֶזֶת
כְּרוּחַ רְפָאִים שֶׁל אֲצוּלָה נִשְׁכַּחַת.
אַתָּה תַּחְזֹר אֶל הַכְּפָר נִזְנָחַת
לְאוֹר בְּעֶרֶב קַר זוֹרֵם מֵהַמִּרְפֶּסֶת.

III

וְשׁוּב קִלַּלְתִּי שְׁמֵךְ? אוֹחֵז בִּי פַּחַד.
כְּמִין נַהַר רָחָב זוֹרְמִים יְמֵינוּ,
וְהַנַּהַר נוֹשֵׂא סְפִינַת חַיֵּינוּ,
אַצּוֹת וְטִיט וּבוֹץ עָכוּר בְּיַחַד.
וּכְשֶׁנִּדְלֶקֶת חֲשֵׁיכַת שָׁמַיִם
בְּאוֹר בְּרָקִים מִתּוֹךְ עָנָן וְרַעַם,
מוֹחֵץ הַסַּעַר אֶת הַחוֹף בְּזַעַם –
שְׁבָרִים שֶׁלּוֹ צָפִים עַל-פְּנֵי הַמַּיִם.
לְאַן יִפְנֶה הַזֶּרֶם אֵין לָדַעַת.
הֵן כְּשֶׁמְּקוֹר טָמוּן בְּזֹךְ הָעַיִן
בּוֹ כָּל טִפָּה – פְּנִינָה מְבַעְבַּעַת,
הֵן בְּסִילוֹן סוֹעֵר שֶׁצַּח עֲדַיִן,
קוֹפֵץ בְּקוֹל צָלוּל בֵּין אֲבָנַיִם –
לְנֶצַח שְׁמֵךְ שָׁם בְּשִׁכְשׁוּךְ הַמַּיִם.

IV

אוֹר סֶבִילְיָה... אַרְמוֹן שֶׁנּוֹדֵף מַרְגּוֹעַ.
כָּאן נוֹלַדְתִּי לְשִׁיר מַבּוּעַ הַשַּׁיִשׁ.
אֲבִי בְּחֶדְרוֹ עוֹבֵד, לוֹ זָקָן-הַתַּיִשׁ,
שָׂפָם-חֵצִים מְסֻדָּר, מִצְחוֹ גָּבֹהַּ.
הוּא צָעִיר. קוֹרֵא, כּוֹתֵב, בְּרַעֲפָיו שׁוֹקֵעַ,
אַחַר-כָּךְ קָם, הוֹלֵךְ וְדֶלֶת לַגַּן פּוֹתֵחַ,
מְדַפְדֵּף בִּסְפָרִים, מְהַרְהֵר, פּוֹסֵעַ,

A veces habla solo, a veces canta
Sus grandes ojos de mirar inquieto
ahora vagar parecen, sin objeto
donde puedan posar, en el vacío.
Ya escapan de su ayer a su mañana;
ya miran en el tiempo, ¡padre mío!,
piadosamente mi cabeza cana.

V

Huye del triste amor, amor pacato,
sin peligro, sin venda ni aventura,
que espera del amor prenda segura,
porque en amor locura es lo sensato.
Ese que el pecho esquiva al niño ciego
y blasfemó del fuego de la vida,
de una brasa pensada, y no encendida,
quiere ceniza que le guarde el fuego.
Y ceniza hallará, no de su llama,
cuando descubra el torpe desvarío
que pendía, sin flor, fruto en la rama.
Con negra llave el aposento frío
de su tiempo abrirá. ¡Desierta cama,
y turbio espejo y corazón vacío!

* * *

Los ojos

I

Cuando murió su amada
pensó en hacerse viejo
en la mansión cerrada,
solo, con su memoria y el espejo

לִפְעָמִים הוּא שָׁר, עִם עַצְמוֹ מִתְוַכֵּחַ.
מֵעֵינָיו הַגְּדוֹלוֹת מְנוּחָה נֶעֱלָמֶת,
עַכְשָׁו נָעוֹת בְּלִי מַטָּרָה מְסַיֶּמֶת.
אָז הָיָה יָכוֹל בְּחֶלֶל הֶרֵיק עוֹד לָנוּחַ,
אַךְ בָּרַח מֵאֶתְמוֹל לִזְרִיחָה מְרַחֶפֶת,
רוֹאֶה בְּתוֹךְ הַזְּמַן (רַחְמָן עָשִׁיר רוּחַ!)
אֶת שֵׂיבַת שֵׂעָר רָאשִׁי מִשְׁתַּקֶּפֶת.

V

לֹא אַהֲבָה שֶׁבְּלִי סִכּוּן רוֹגַעַת,
בְּלִי עֹז הַרְפַּתְקָאוֹת מְשַׁעֲמֶמֶת,
בָּהּ מְקַוִּים לְמְצֹא עַרְבוּת הוֹלֶמֶת –
רַק זוֹ שֶׁנִּבְוֹנָה כִּי מְשַׁגַּעַת!
מִי שֶׁבְּבַחְרוּתוֹ שָׁלוֹ עִוֶּרֶת
בָּרַח מֵאֵשׁ חַיִּים כְּמוֹ מֵהִתּוֹּפֶת,
לֹא לָהֶבָה תְּאַב – אֵשׁ מְאֻלֶּפֶת
לִשְׁמֹר תַּחַת אֶפְרָהּ לוֹ לְתִזְכֹּרֶת,
עוֹד יְתַגֶּלֶה לוֹ עֵץ שָׂרוּף אֵי-פַּעַם
שֶׁעַל הֶעָנָפִים אֵין פְּרִי, אֵין פֶּרַח;
וְהוּא עַל סַף בֵּיתוֹ יַשְׁאִיר הַטַּעַן;
אֶת מְעוֹנוֹ הַקַּר יִפְתַּח מַפְתֵּחַ –
וְשָׁם מִטָּה אִישׁ לֹא מָצָא בָּהּ תֹּאַם,
רֵאִי עָמוּם וְלֵב לְלֹא שׁוּם עֶרֶךְ!

* * *

הָעֵינַיִם

I

כַּאֲשֶׁר אֲהוּבָתוֹ נִפְטָרָה,
הוּא הֶחְלִיט לְהִזְדַּקֵּן מֵעַתָּה
בְּוִילָתוֹ הַסְּגוּרָה
עִם זִכְרוֹנוֹתָיו וּמַרְאָתָהּ,

donde ella se miraba un claro día.
Como el oro en el arca del avaro,
pensó que no guardaría
todo un ayer en el espejo claro.
Ya el tiempo para él no correría.

II

Mas, pasado el primer aniversario,
¿Cómo eran ?preguntó?, pardos o negros,
sus ojos? ¿Glaucos?... ¿Grises?
¿Cómo eran, ¡Santo Dios!, que no recuerdo?...

III

Salió a la calle un día
de primavera, y paseó en silencio
su doble luto, el corazón cerrado...
De una ventana en el sombrío hueco
vio unos ojos brillar. Bajó los suyos
y siguió su camino... ¡Como ésos!

El viaje

-Niña, me voy a la mar
-si no me llevas contigo,
te olvidaré, capitán.

En el puente de su barco
quedó el capitán dormido ;
durmió soñando con ella :
¡Si no me llevas contigo !..

Cuando volvió de la mar
trajo un papagayo verde.

בָּהּ הִסְתַּכְּלָה עַל עַצְמָהּ שְׁטוּפַת אוֹר.
כְּמוֹ כִּילַי שֶׁמַּסְתִּיר אֶת זְהָבוֹ בִּסְלִיק סוֹדִי,
הוּא חָשַׁב שֶׁיּוּכַל לִשְׁמֹר
אֶת עֶבְרוֹ בְּתוֹךְ הָרְאִי,
וְשָׁם הַזְּמַן לֹא יַצְלִיחַ לִשְׁרֹר.

II

אֲבָל בְּתוֹם הַשָּׁנָה הָרִאשׁוֹנָה, שָׁאַל:
מַה הָיָה צֶבַע עֵינֶיהָ? חוּמוֹת אוֹ שְׁחוֹרוֹת,
יְרַקְרַקּוֹת? ... אֲפֹרוֹת?
הוֹ, אֱלֹהִים אַדִּירִים! אֲנָנִי זוֹכֵר! ...

III

הוּא יָצָא אֶת בֵּיתוֹ בְּיוֹם אֲבִיבִי אֶחָד
וְהָלַךְ לוֹ בִּרְחוֹב מְהֻרְהָר ודוּמָם.
כְּפִילוֹ, הָאֵבֶל, סָגַר אֶת לִבּוֹ ...
פִּתְאֹם בְּתוֹךְ הַחַלּוֹן הַמֻּצָּל
הוּא רָאָה זוּג עֵינַיִם זוֹהֲרוֹת.
הוּא הִמְשִׁיךְ בְּדַרְכּוֹ ... "לָאֵלָּה זְהוֹת!"

הַפְּלָגָה

- יַלְדָּתִי, אֲנִי מַפְלִיג לְיָם.
- דַּעַ, אִם לֹא תִּקַּח אוֹתִי לַשַּׁיִט,
קַפִּיטָן, לָעַד אֶשְׁכַּח אוֹתְךָ.

... הַסְּפִינָה הִפְלִיגָה. עַל הַגֶּשֶׁר
הוּא נִרְדַּם בְּלֵיל, חוֹלֵם עָלֶיהָ,
וְתוֹךְ נְמְנוּמוֹ כְּאִלּוּ הוּא שׁוֹמֵעַ:
- דַּעַ, אִם לֹא תִּקַּח אוֹתִי לַשַּׁיִט...

כְּשֶׁהַקַּפִּיטָן שָׁב מֵהַיָּם,
הוּא הֵבִיא צִפּוֹר יָרוֹק לָהּ – תֻּכִּי...

¡te olvidaré, capitán !

Y otra vez la mar cruzó
con su papagayo verde.
¡Capitán, ya te olvidó !

El amor y la sierra

Cabalgaba por agria serra nía,
una tarde, entre roca cenicienta.
El plomizo balón de la tormenta
de monte en monte rebotar se oía.
Súbito, al vivo resplandor del rayo,
se encabritó, bajo de un alto pino,
al borde de una peña, su caballo.
A dura rienda le tornó al camino.
Y hubo visto la nube desgarrada,
y, dentro, la afilada crestería de otra
sierra más lueñe y levantada —
relámpago de piedra parecía—.
¿Y vio el rostro de Dios?
Vio el de su amada. Gritó:
¡Morir en esta sierra fría!

(Abel Martín y Juan de Mairena)
Los Complementarios
(Cancionero apócrifo)

Recuerdos de sueño, fiebre y duermivela

X

¡Bajar a los infiernos como el Dante!
¡Llevar por compañero
a un poeta con nombre de Lucero!

- קַפִּיטָן, לָעַד אֶשְׁכַּח אוֹתְךָ!

וְשֵׁנִית חָצָה הוּא אֶת הַיָּם
עִם צִפּוֹר יָרֹק שֶׁלּוֹ – הַתֵּבִּי...
- לְעוֹלָם נִשְׁכַּחְתָּ, קַפִּיטָן!

אַהֲבָה וְהָרִים

הוּא רָכַב בֵּין רִכְסֵי הָהָרִים הַקּוֹדְרִים,
בֵּין סְלָעִים וְצוּקִים אֲפֹרִים כְּאֵפֶר.
כַּדּוּר-עוֹפֶרֶת שֶׁל סְעָרָה בְּעֶרֶב
מֵהַר לְהַר הִתְגַּלְגֵּל וְהַכֹּל הִרְעִים.
פִּתְאֹם הִבְזִיק בְּאֹפֶל אוֹר בָּרָק בָּהִיר.
הָאִישׁ הָיָה מִתַּחַת לְעֵץ הָאֹרֶן.
בִּקְצֵה מִדְרוֹן תָּלוּל סוּסוֹ כְּמְעַט הִחְלִיק,
הָרָכָב הֶחֱזִיר אוֹתוֹ לִשְׁבִיל הָאֹרַח.
מִבַּעַד לְעָנָן מֻהַחֹשֶׁךְ עָלְתָה
צְלָלִית שֶׁל רֶכֶס גָּדֹל הַחַדָּה כֶּשֶׁן.
בָּרָק הֵאִיר אֶת הָהָר, וְהָאִישׁ דְּמְיֵן:
"הַרָאִיתִי אֶת פְּנֵי הָאֵל זֶה עַתָּה?!" -
אַךְ הָיוּ אֵלֶּה פְּנֵי אֲהוּבָתוֹ,
וְהוּא בְּיֵאוּשׁ אֶת קוֹלוֹ הֵרִים:
"לָמוּת בְּאֵלֶּה הָהָרִים הַקָּרִים!"

<u>מתוך קבצי שירים חיצוניים של אַבֶּל מַרְטִין וחואן דה מאירנה</u>

<u>תוספות</u>

קְטָעִים שֶׁל הֲזָיָה, חֲלוֹם וְדִמְדּוּמִים

X

כְּמוֹ דַּנְטֶה בְּדַרְכּוֹ לַגֵּיהִנּוֹם
לָלֶכֶת בְּתוֹךְ אֲפֵלַת הַיַּעַר
עִם מְשׁוֹרֵר לוּצֶרוֹ לְאוֹר סַהַר

¡Y este fulgor violeta en el diamante!
Dejad toda esperanza... Usted, primero.
¡Oh, nunca, nunca, nunca! Usted delante.

-

Palacios de mármol, jardín con cipreses,
naranjos redondos y palmas esbeltas.
Vueltas y revueltas,
eses y más eses.
«Calle del Recuerdo». Ya otra vez pasamos
por ella. «Glorieta de la Blanca Sor».
«Puerta de la luna». Por aquí ya entramos.
«Calle del Olvido». Pero ¿adónde vamos
por estas malditas andurrias, señor?

—Pronto te cansas, poeta.
—«Travesía del Amor»...
¡y otra vez la «Plazoleta
del Desengaño Mayor»!...

Últimas lamentaciones de Abel Martin

Hoy, con la primavera,
soñé que un fino cuerpo me seguía
cual dócil sombra. Era
mi cuerpo juvenil, el que subía
de tres en tres peldaños la escalera.
-Hola, galgo de ayer. (Su luz de acuario
trocaba el hondo espejo
por agria luz sobre un rincón de osario)
-¿Tú conmigo, rapaz?
-Contigo, viejo.
Soñé la galería

(זִיו יַהֲלוֹם סָגֹל וְאַדְמוֹנִי!)
"מִן הַתְּקוָה חָדַל הַבָּא בַּשַּׁעַר"...
-לַךְ!
-לֹא, רַק אַחֲרֶיךָ, אֲדוֹנִי!
-

וְשׁוּב אַרְמוֹנוֹת הַשַּׁיִשׁ, וְשׁוּב שְׂדֵרוֹת הַבְּרוֹשִׁים,
עֵצֵי תַּפּוּזִים וּבַיִת בְּחֹרֶשׁ תְּמָרִים תְּמִירִים,
וְעוֹד עִקּוּלִים וּפְנִיּוֹת
וְעוֹד רְחוֹבוֹת וְעוֹד...
רְחוֹב "זִכְרוֹנוֹת". בּוֹ אָנוּ הוֹלְכִים אֲבוּדִים מִזְּמַן.
רְחוֹב "שַׁעַר עֵדֶן". הִגַּעְנוּ אוּלַי סוֹף-סוֹף אֶל הַגַּן.
רְחוֹב "אֲחוֹת בְּלָנְקָה". בָּאנוּ, הִנֵּה, מִנָּזָר עִירוֹנִי,
רְחוֹב "נְשִׁיָּה". כֻּלָּנוּ... אֲרוּר הוּא! וּבְכֵן, לְאָן
רְחוֹב זֶה יוֹבִיל אוֹתָנוּ, תַּגִּיד לִי נָא, אֲדוֹנִי?

- הוֹ, מְשׁוֹרֵר, כְּבָר עָיַפְתָּ?
קָרָא נָא: "סְמָטַת אַהֲבָה"...
כְּפָר קָטָנָה... אֵיךְ אָמַרְתָּ?
- "זְוַעַת הָאַכְזָבָה"!...

הָאֵלִיּוֹת הָאַחֲרוֹנוֹת שֶׁל הֶבֶל מַרְטִין

בְּחֶלּוֹם, בְּלֵיל אֲבִיבִי,
רָאִיתִי דְּמוּת שֶׁל תִּינוֹק עָיֵף –
צֶל הַגּוּף הַצָּעִיר שֶׁלִּי
רָדַף אַחֲרַי, דִּלֵּג וְרָחֵף,
קָפַץ עַל שְׁלוֹשׁ מַדְרֵגוֹת מוּלִי.
- מַהֵר, כֶּלֶב-צַיִד! (יָכוֹלְתִּי לִרְאוֹת:
בְּחֻלַּל הָאַקְוַרְיוֹן, כְּמוֹ בְּרַאי, הִסְתַּמֵּן
כְּאֵלּוּ שַׁעַר בֵּית קְבָרוֹת)
- אַתָּה אִתִּי, הַיַּלְדּוֹן?
- כֵּן, אִתְּךָ, הַזָּקֵן.
חָלַמְתִּי עַל גָּלֶרְיָה,

al huerto de ciprés y limonero;
tibias palomas en la piedra fría,
en el cielo de añil rojo pandero,
y en la mágica angustia de la infancia
la vigilia del ángel más austero.
La ausencia y la distancia
volví a soñar con túnicas de aurora:
firme en el arco tenso la saeta
del mañana, la vista aterradora
de la llama prendida en la espoleta
de su granada.
¡Oh Tiempo, oh Todavía
preñado de inminencias!,
tú me acompañas en la senda fría,
tejedor de esperanzas e impaciencias.
*
¡El tiempo y sus banderas desplegadas!
(¿Yo, capitán? Mas yo no voy contigo.)
¡Hacia lejanas torres soleadas
el perdurable asalto por castigo!
*
Hoy, como un día, en la ancha mar violeta
hunde el sueño su pétrea escalinata,
y hace camino la infantil goleta,
y le salta el delfín de bronce y plata.
La hazaña y la aventura
cercando un corazón entelerido...
Montes de piedra dura
-eco y eco- mi voz ha repetido.
¡Oh, descansar en el azul del día
como descansa el águila en el viento,
sobrela sierra fría,
segura de sus alas y su aliento!
La augusta confianza
a ti, Naturaleza, y paz te pido,

גַּן בְּרוֹשִׁים גְּבֹהִים וְלִימוֹנִים,
וּבָרָקִיעַ הַכָּחֹל טַנְבּוּר אָדֹם,
יוֹנִים חַמּוֹת עַל קֹר הָאֲבָנִים;
מַלְאָךְ מַחְמִיר שׁוֹמֵר עָלַי מֵרֹם
וְעַל גַּעֲגוּעֵי יַלְדוּת קְסוּמִים.
וּמְנֻתָּק מִזְּמַן, מִמֶּרְחָקִים ,בְּתוֹךְ חֲלוֹם
בַּשַּׁחַר הַזּוֹהֵר רָאִיתִי קֶשֶׁת חֲזָקָה
וּמְתוּחָה כְּמוֹ חֵץ, מַרְאֶה מַבְהִיל!
רָאִיתִי יוֹם הַמֶּחֱרָת; רָאִיתִי אֶבוּקָה
וְלֶהָבוֹת שֶׁאָפְפוּ אֶת קְצֵה הַפִּתְיל
שֶׁל הָרִימּוֹן.
הוֹ, זְמַן, אֲשֶׁר עָתִיד לָבוֹא,
שֶׁהַבִּלְתִי-נִמְנָע טָמוּן בְּתוֹךְ חֻבּוֹ!
אוֹתִי לִוִּיתָ כָּל הַדֶּרֶךְ הַקָּרָה, הַכְּאוּבָה,
הָאֲרוּגָה מִחֹסֶר-סַבְלָנוּת וּמִתְּקָוָה.
*
הַזְּמַן אֶת הַנְּסִים שֶׁלּוֹ פּוֹרֵשׂ!
(אֲנִי, הַקַּפִּיטָן? אֵינִי הוֹלֵךְ אִתְּךָ.)
"כְּלַפֵּי הַמִּגְדָּלִים הָרְחוֹקִים הַפָּנֶה הַנֵּס
בְּמִתְקָפָה נִצְחִית לִנְקָמָה בְּרוּכָה!"
*
הַיּוֹם, כְּמוֹ אָז, לְיָם סָגֹל מַרְהִיב
בְּמַדְרֵגוֹת הָאֶבֶן רָץ חֲלוֹם בְּאוֹר,
הוּא לִסְפִינַת הַיַּלְדִים מֻכִּין נָתִיב,
לְסַלְטוֹת דּוֹלְפִינִים מִבְרוֹנְזָה מֻאָחוֹר.
לְמַעֲשֵׂי גְּבוּרָה וּלְהַרְפַּתְקָאוֹת
רָצוֹן שׁוּב מְמַלֵּא לִי אֶת לִבִּי,
אֲשֶׁר רָפָה. אַבְנֵי הָרִים קָשׁוֹת
- הֵד אָחֵר הֵד – חוֹזְרוֹת אָחֵר קוֹלִי.
הוֹ, חֲלוֹמִי – לָנוּחַ עָד בְּתִכּוֹל הַיּוֹם
כְּנֶשֶׁר הַמֵּטֶל בָּרוּחַ, עָף בְּגֹבַהּ רַב,
נָשָׂא מֵעַל לְסִיָּרָה הַקָּרָה בְּרֹם,
תָּמִיד בָּטוּחַ בִּנְשִׁימָתוֹ וּבִכְנָפָיו!
בְּךָ אֲנִי בָּטוּחַ, טֶבַע אֱלֹהִי, לָכֵן
לְךָ פּוֹנֶה, שְׁמַע נָא אֶת הַקְּרִיאָה:

mi tregua de temor y de esperanza,
un grano de alegría, un mar de olvido...

Canciones a Guiomar

I

No sabía
si era un limón amarillo
lo que tu mano tenía,
o el hilo de un claro día,
Guiomar, en dorado ovillo.
Tu boca me sonreía.
Yo pregunté: ¿Qué me ofreces?
¿Tiempo en fruto, que tu mano
eligió entre madureces
de tu huerta?
¿Tiempo vano
de una bella tarde yerta?
¿Dorada esencia encantada?
¿Copla en el agua dormida?
¿De monte en monte encendida,
la alborada
verdadera?
¿Rompe en sus turbios espejos
amor la devanadera
de sus crepúsculos viejos?

II

En un jardín te he soñado,
alto, Guiomar sobre el río,
jardín de un tiempo cerrado
con verjas de hierro frío.
Un ave insólita canta

תֵּן לִי שָׁלוֹם לְרֶגַע, תֵּן תִּקְוָה לִי, תֵּן
גַּרְגֵּר שִׂמְחָה וְיָם שֶׁל נְשִׁיָּה ...

שִׁירִים לְגִיוֹמָר

I

הָיָה מֻנָּח
לִימוֹן צָהוֹב אוֹ אוּלַי
פְּקֻעַת חוּטִים זְהוּבִים בְּיָדֵךְ –
נִימוֹת שֶׁל אוֹר הַבֹּקֶר הַרַךְ.
פָּנִיתְ, גִּיוֹמָר, אֶת פָּנַיִךְ אֵלַי,
וּפִיךְ הֻמּוּאָר חִיֵּךְ.
שָׁאַלְתִּי: מַה אַתְּ מַצִּיעָה?
אֶת הַזְּמַן שֶׁבִּפְרִי הַבָּשֵׁל
חִפְּשָׂה יָדֵךְ וּמָצְאָה
בַּגִּנָּה הַיָּפָה?
אֶת הַזְּמַן הַבָּטֵל
שֶׁל הַיּוֹם הַבָּהִיר שֶׁקָּפָא?
אוֹ שִׁירִים שֶׁבָּיָם יְשֵׁנִים?
אוֹ מֵהַר לְהַר נִיצוֹצִים רִאשׁוֹנִים
שֶׁל זְרִיחַת הַחַמָּה, גִּיוֹמָר?
הָאֱמֶת הַקְּסוּמָה שֶׁל מָחָר?
...אוֹ אוּלַי רְסִיסֵי בָּבוּאוֹת
שֶׁל אוֹר דְּמְדּוּמֵי אֶתְמוֹל
שֶׁעַל-פְּנֵי מַרְאוֹת עֲכוּרוֹת
הָאַהַב מַתִּיז כְּבָיְכוֹל?

II

בְּחֶלּוֹמִי רְאִיתִיךְ, גִּיוֹמָר,
מֵעַל לְנַהַר סוֹעֵר,
בְּגַן, בּוֹ הַזְּמַן לְעוֹלָם נִסְגַּר
בַּבַּרְזֶל הַקַּר שֶׁל גָּדֵר.
צִפּוֹר מוּזָרָה שָׁרָה שִׁירִים

en el almez, dulcemente,
junto al agua viva y santa,
toda sed y toda fuente.
  En ese jardín, Guiomar
el mutuo jardín que inventan
dos corazones al par,
se funden y complementan
nuestras horas. Los racimos
de un sueño -juntos estamos-
en limpia copa exprimimos,
y el doble cuento olvidamos.
  (Uno: Mujer y varón,
aunque gacela y león,
llegan juntos a beber.
El otro: No puede ser
amor de tanta fortuna:
dos soledades en una,
ni aun de varón y mujer.)
*
  Por ti la mar ensaya olas y espumas,
y el iris, sobre el monte, otros colores,
y el faisán de la aurora canto y plumas,
y el búho de Minerva ojos mayores.
Por ti, ¡oh Guiomar!...

III

Tu poeta
piensa en ti. La lejanía
es de limón y violeta,
verde el campo todavía
Conmigo vienes Guiomar;
nos sorbe la serranía.
De encinar en encinar
se va fatigando el día.

עַל עֵץ הַמַּיִשׁ הָרַעֲנָן
לְיַד הַמַּיִם הַחַיִּים, הַקְּדוֹשִׁים,
כֻּלָּם – צָמָא וְכֻלָּם – מַעְיָן.
אֶת הַגַּן הַזֶּה, גִּיוֹמָר, יַחְדָּיו
הִמְצִיאוּ לָנוּ שְׁנֵי לְבָבוֹת,
אֲנַחְנוּ סוֹחֲטִים אֶשְׁכּוֹלוֹת עֵנָב
שֶׁל שֵׁנָה לְגֶבְיַע, וְאֶת הַשָּׁעוֹת
מוֹזְגִים, מַשְׁלִימִים זֶה לְזֶה,
שְׁרוּיִים בְּחֲלוֹם מְבֹרָח.
בְּגַנֵּנוּ הַמְּשֻׁתָּף הַהוֹזֶה
הַזְּמַן כְּבָר מְזֻמָּן נִשְׁכַּח.
(אֶחָד מְהַרְהֵר וְאוֹמֵר: אִשָּׁה וְגֶבֶר,
כְּמוֹ אַיָּלָה וְאַרְיֵה, כָּל אֶחָד מֵעֵבֶר
אַחֵר, הֵם בָּאִים לִשְׁתּוֹת מֵי עַיִן אֶחָד.
הַשֵּׁנִי: אַהֲבָה לֹא תָּמִיד בְּהֶשֵּׂג הַיָּד,
מֵהֵם הִיא נִבְצֶרֶת, זֶה כְּלָל הַגּוֹרָל.
גְּבָרִים וְנָשִׁים , הֵם נִרְאִים כְּמָשָׁל:
רַק שְׁתֵּי בְּדִידוּיוֹת כְּאַחַת.)
*
  רַק בִּשְׁבִילֵךְ הַיָּם גַּל וְקֶצֶף יוֹצֵר,
וְקֶשֶׁת מֵעַל לְהַר – שְׁלָל צְבָעִים וְאוֹרוֹת,
וּפַסְיוֹן בְּשַׂחַר מַדְגִּים נוֹצוֹת, שִׁיר אוֹמֵר,
יַנְשׁוּף מִינֶרְוָה פּוֹתֵחַ עֵינַיִם גְּדוֹלוֹת.
בִּשְׁבִילֵךְ, הוֹ גִּיוֹמָר! ...

III

מְשׁוֹרֵרֵךְ אֵינוֹ יָכוֹל
לַחְדֹּל מֵהֲגִיגִים עָלַיִךְ. הַמְּרוֹמִים
בְּצֶבַע שֶׁל לִימוֹן; בְּאוֹר סָגֹל
עֲדַיִן הַשָּׂדוֹת עוֹד יְרֻקִּים.
אַתְּ, גִּיוֹמָר, אִתִּי; וְשׁוֹאֲבוֹת
אוֹתָנוּ מַרְגְּלוֹת שֶׁל הַהָרִים.
הָאַלּוֹנִים, חֻרְשׁוֹת אַחַר חֻרְשׁוֹת
עוֹבְרִים וְאֶת הַיּוֹם מְעַיְּפִים.

El tren devora y devora
día y riel. La retama
pasa en sombra; se desdora
el oro del Guadarrama.
Porque una diosa y su amante
huyen juntos, jadente,
los sigue la luna llena.
El tren se esconde y resuena
dentro de un monte gigante.
Campos yermos, cielo alto.
Tras los montes de granito
y otros monte de basalto,
ya es la mar y el infinito.
Juntos vamos; libres somos.
Aunque el Dios, como en el cuento
fiero rey, cabalgue a lomos
del mejor corcel del viento,
aunque nos jure violento,
su venganza,
aunque ensille el pensamiento,
libre amor, nadie lo alcanza.

*

Hoy te escribo en mi celda de viajero,
a la hora de una cita imaginaria.
Rompe el iris al aire el aguacero,
y al monte su tristeza planetaria.
Sol y campanas en la vieja torre.
¡Oh tarde viva y quieta
que opuso al "panta rhei" su "nada corre",
tarde niña que amaba a su poeta!
¡Y día adolescente
-ojos claros y músculos morenos-,
cuando pensaste a amor, junto a la fuente,

אֶת הַפַּסִּים, הַשִּׁיחִים וְהַיּוֹם
זוֹלֶלֶת הָרַכֶּבֶת יוֹם שָׁלֵם.
מַרְאוֹת צָצִים, נֶעְלָמִים פִּתְאֹם;
זָהַב גּוּאָדַארְמָה מִתְעַמְּעֵם.
כִּי הָאֵלָה הִיא עִם הַמְּאַהֵב
עַתָּה בּוֹרַחַת יַחַד. מִתְנַשֵּׁף,
יָרֵחַ בָּא וּמְלַוֶּה אוֹתָם.
פּוֹגֶשֶׁת הָרַכֶּבֶת הַר, וְשָׁם
צָפְצוּף נְשָׁמַע וּמְהַדְהֵד הֵיטֵב.
שְׁמָמַת שָׂדוֹת , יָרֵחַ בְּזָנִית.
פּוֹנָה רַכֶּבֶת סֶלַע לַעֲקֹף,
אַחַר הָרֵי בַּזָּלֶת וּגְרָנִיט,
רוֹאִים כְּבָר אֶת הַיָּם וְהָאֵינְסוֹף.
אָנוּ נוֹסְעִים בְּיַחַד, בְּנֵי-חוֹרִין.
וְאִם הָאֵל, לֹא עַל הַמֶּרְכָּבָה
יִסַּע, אַךְ אֶת הָרוּחַ לוֹ יַכִּין,
שֶׁהִיא מִכָּל סוּסָה יוֹתֵר טוֹבָה,
אוֹ אִם יָעוּף הוּא עַל מַחֲשָׁבָה
בְּחֵשֶׁק לְנָקֵם, -
גַּם אָז לֹא יִתְקָרֵב לָאַהֲבָה;
הִיא תִּשָּׁאֵר חָפְשִׁית עוֹד לָעוֹלָם.

*

הַיּוֹם אֲנִי כּוֹתֵב אֵלַיִךְ מִקָּרוֹן נוֹסְעִים מַהִיר,
שָׁעָה שֶׁמְּדַמְיֵן אֶת פְּגִישָׁתֵנוּ לְמָחָר.
הַקֶּשֶׁת מְפַזֶּרֶת אֶת הַגֶּשֶׁם בְּאֲוִיר,
וְהַיָּגוֹן שֶׁל הָעוֹלָם עַל-פָּנֵי פִּסְגַת הַהַר.
הַשֶּׁמֶשׁ וּפַעֲמוֹנִים עַל הַמִּגְדָּל יָשָׁן...
הוֹ, אֵיזֶה עֶרֶב – חַי שֶׁקֵּט רוֹגֵעַ, אֵין כָּמוֹתוֹ,
אֶת "פַּנְטָה רֵיי" שֶׁל הָאִישׁ *) הוּא לְהַפְרִיךְ מוּכָן.
עֶרֶב-תִּינוֹק! הַמְּשׁוֹרֵר כָּל כָּךְ אָהַב אוֹתוֹ!
וְאַחַר כָּךְ – יוֹם-נַעַר רַעֲנָן...
עֵינַיִם בְּהִירוֹת, גּוּפוֹ שָׁזוּף. חֲשַׁבְתְּ אוּלַי,
קְרוֹבָה אֵלַי, עַל אַהֲבָה לְיָד הַמַּעְיָן,

besar tus labios y apresar tus senos!
Todo a esta luz de abril se transparenta;
todo en el hoy de ayer, el Todavía
que en sus maduras horas
el tiempo canta y cuenta,
se funde en una sola melodía,
que es un coro de tardes y de auroras.
A ti, Guiomar, esta nostalgia mía.

יָכוֹלְתִּי לְנַשֵּׁק שְׂפָתַיִךְ וְלִטְבֹּל יָדַי
בְּרֹךְ שָׁדַיִךְ! וּבְאוֹר אַפְּרִיל נָעִים לְחָיוֹת
הַיּוֹם כְּמוֹ תְּמוֹל-שִׁלְשׁוֹם, כְּמוֹ בֶּעָבָר
בְּכָל עֵת הַבַּגְרוּת, בָּהּ מְדַבֵּר הַזְּמַן וְשָׁר,
מִתְעָרְבִים פִּלְאֵי הַטֶּבַע עִם הָרְגָּשׁוֹת,
וּכְשֶׁכָּל אֵלֶּה מִתְמַזְּגִים בְּמַנְגִּינָה אַחַת,
בְּמַקְהֵלַת תְּרוּעוֹת שְׂקִיעוֹת וְזִיו זְרִיחוֹת…
לָךְ, גִּיוֹמָר, הַנּוֹסְטַלְגְיָה, כָּל הָעֶצֶב – אַתְּ.

*) "panta rei" (לטינית), Πάντα ῥεῖ (יוונית) – הכול זורם – אמירה, מיוחסת לפילוסוף הרקליטוס

Otras canciones a Guiomar

A la manera de Abel Martín y de Juan de Mairena

I

¡Sólo tu figura,
como una centella blanca,
en mi noche oscura!
*
¡Y en la tersa arena,
cerca de la mar,
tu carne rosa y morena,
súbitamente, Guiomar!
*
En el gris del muro,
cárcel y aposento,
y en un paisaje futuro
con sólo tu voz y el viento;
*
en el nácar frío
de tu zarcillo en mi boca,

שִׁירִים אֲחֵרִים לְגִיוֹמָר

בסיגנון אבל מרטין וחואן דה מאירנה

I

רַק דְּמוּתֵךְ מוּלִי
כְּמוֹ הֶבְזֵק שֶׁל בָּרָק בָּהִיר
בְּחֲשֵׁכַת לֵילִי!
*
עַל הַחוֹל הֶחָלָק, בְּחֹם,
לְיַד הַיָּם הַמוּאָר,
גּוּפֵךְ הַוָּרֹד, הַשָּׁחֹם
לְפֶתַע-פִּתְאֹם, גִּיוֹמָר!
*
בֵּין קִירוֹת אֲפֹרִים, לְבַד,
בְּכֶלֶא, בְּחֶדֶר דְּלוּחַ –
בְּכָל נוֹף אֲשֶׁר לִי מִיָּעֵד
יִהְיוּ רָק קוֹלֵךְ וְרוּחַ;
*
מִקֹּר פְּנִינַת עֶגִילֵךְ
בְּפִי הַלּוֹהֵט הַנִּשָּׁרָף,

Guiomar, y en el calofrío
de una amanecida loca;
*
asomada al malecón
que bate la mar de un sueño,
y bajo el arco del ceño
de mi vigilia a traición,
¡siempre tú!
Guiomar, Guiomar,
mírame en ti castigado:
reo de haberte creado,
ya no te puedo olvidar.

II

Todo amor es fantasía;
él inventa el año, el día,
la hora y su melodía;
inventa el amante y, más,
la amada. No prueba nada,
contra el amor, que la amada
no haya existido jamás.

III

Escribiré en tu abanico:
te quiero para olvidarte,
para quererte te olvido.

IV

Te abanicarás
con un madrigal que diga:
en amor el olvido pone la sal

מֵהָרַעַד, מֵהַטַּעַם בַּחֵךְ,
מֵהַשַּׁחַר הַמְּטֹרָף...
*
עַל מֶזַח, עַל תֹּרֶן סְפִינָה
מֵעַל לְיָם חֲלוֹמוֹת סוֹעֵר,
אוֹ תַחַת קְמָרוֹן קוֹדֵר
שֶׁל בְּגִידוֹת נְדוּדֵי שֵׁנָה,
גְיוֹמָר, גְיוֹמָר,
אַתְּ תָּמִיד לִי כֹּרַח!
תִּרְאִי, אֵיךְ אֲנִי עַל-יָדֵךְ נֶעֱנַשׁ
רַק מִשּׁוּם שֶׁבָּרָאתִיךְ מַמָּשׁ,
וְאֵינֶנִּי יָכוֹל לִשְׁכֹּחַ.

II

הָאַהֲבָה הִיא כֻּלָּה דִּמְיוֹן,
וְהִיא לְעַצְמָהּ הַמְצִיאָה מַתְכּוֹן:
שְׁעַת-כֹּשֶׁר וְיוֹם וְשָׁנָה וְהִימְנוֹן,
וְעוֹד מְאַהֵב הִיא הַמְצִיאָה, וְגַם
מָצְאָה לוֹ פִּילֶגֶשׁ בֶּן-רֵגַע. וְאַל
תַּגִּידוּ כִּי זֹאת רַק בְּדָיָה, וּבִכְלָל
כַּזֹּאת לֹא רָאוּ הַבְּרִיּוֹת מֵעוֹלָם.

III

אֶכְתֹּב עַל מְנִיפָתֵךְ:
אֲנִי עוֹרֵג אֵלַיִךְ כְּדֵי לִשְׁכֹּחַ אוֹתָךְ;
כְּדֵי לַעֲרֹג אֵלַיִךְ, אוֹתָךְ שׁוֹכֵחַ.

IV

הַמַּדְרִיגָל
עַל מְנִיפָתֵךְ אוֹמֵר:
הַנְּשִׁיָּה שׁוֹפֶכֶת מֶלַח עַל הָאַהֲבָה.

V

Te pintaré solitaria
en la urna imaginaria
de un daguerrotipo viejo
o en el fondo de un espejo,
viva y quieta,
olvidando a tu poeta

VI

Y te enviaré mi canción:
“Se canta lo que se pierde”,
con un papagayo verde
que la diga en tu balcón

VII

Que apenas si de amor el ascua humea
sabe el poeta que la voz engola
y, barato cantor, se pavonea
con su pesar o enluta su viola;
y que si amor da su destello, sola
la pura estrofa suena,
fuente de monte, anónima y serena.
Bajo el azul olvido, nada canta,
ni tu nombre ni el mío, el agua santa.
Sombra no tiene de su turbia escoria
limpio metal; el verso del poeta
lleva el ansia de amor que lo engendrara
como lleva el diamante sin memoria
-frío diamante- el fuego del planeta
trocado en luz, en una joya clara...

V

יָבוֹא הַיּוֹם. עָזוּב, גַּלְמוּד אֲנִי
אֶכְתֹּב עַל צֶל הַפַּד הַדִּמְיוֹנִי
שֶׁבְּצִלּוּם יָשָׁן, מַזְכֶּרֶת לְשָׁשׁוֹן,
אוֹ עַל רְאִי, בְּחֶלֶק הַתַּחְתּוֹן:
שָׁלוֹם! וְשֶׁתִּחְיֶה לָהּ בְּשַׁלְוָה בְּרוּכָה
זוֹ שֶׁאֶת מְשׁוֹרֶרֶת כְּבָר שָׁכְחָה.

VI

וְאֲנִי לָךְ שִׁיר שֶׁלִּי אֶשְׁלַח:
"הוּא שָׁר עַל מַה שֶּׁמִּזְמַן אָבַד",
בְּדוֹמֶה לְתֻכִּי יָרֹק שֶׁלְּבַד
מְדַבֵּר עַל הַמִּרְפֶּסֶת שֶׁלָּךְ.

VII

כָּל עוֹד הָאַהֲבָה בְּמוֹקֵד יְשֻׁנָּה כְּבְיָכוֹל,
כְּגַחֶלֶת מְאִירָה חֲלוּשׁוֹת מֻנַּחַת,
הַמְּשׁוֹרֵר הוּא גַּאוָתָן, הוּא זָמָר זוֹל,
שֶׁרַק מִתְאַבֵּל עַל וִיוֹלָתוֹ הַנֶּאֱנַחַת.
אַךְ בָּרֶגַע שֶׁהָאַהֲבָה מִתְלַקַּחַת,
יִזְרְמוּ צְלִילִים טְהוֹרִים כְּסִילוֹן רַעֲנָן
מֵעַיִן הַרְרִי נָטוּל שֵׁם, צָנוּעַ וְשַׁאֲנָן.
דָּבָר לֹא שָׁר תַּחַת שְׁמֵי נְשִׁיָּה – לֹא שְׁמֵךְ,
לֹא שְׁמִי וְלֹא הַמַּיִם הַקְּדוֹשִׁים שֶׁלִּי עֲבוּרֵךְ.
מְטִיל לֹא נוֹשֵׂא סִיג שֶׁבְּכוּר-הַהִתּוּךְ נִשְׁאַר,
רַק מַתֶּכֶת טְהוֹרָה; הַשִּׁיר שֶׁל הַמְּשׁוֹרֵר
נוֹשֵׂא עִמּוֹ וּמַגְשִׁים אֶת כְּמִיהָתוֹ לְאַהֲבָה,
כְּמוֹ שֶׁנּוֹשֵׂא יַהֲלוֹם מוּצָק בְּזִכְרוֹנוֹ הַקַּר
אֶת הַדְּלֵקָה בְּרֵאשִׁית שֶׁל כּוֹכָב לֶכֶת, אֲשֶׁר
אוֹתָהּ הוּא הוֹפֵךְ לְשִׁקּיפוּת אֶבֶן טוֹבָה ...

Abre el rosal de la carroña horrible
su olvido en flor, y extraña mariposa,
jalde y carmín, de vuelo imprevisible,
salir se ve del fondo de una fosa.
Con el terror de víbora encelada,
junto al lagarto frío
con el absorto sapo en la azulada
libélula que vuela sobre el río,
con los montes de plomo y de ceniza,
sobre los rubios agros
que el sol de mayo hechiza.
se ha abierto un abanico de milagros
-el ángel del poema lo ha querido-
en la mano creadora del olvido...

Dos sonetos

1.

Perdón, Madona del Pilar, si llego
al par que nuestro amado florentino,
con una mata de serrano espliego,
con una rosa de silvestre espino.

¿Qué otra flor para ti de tu poeta
si no es la flor de la melancolía?
Aquí, sobre los huesos del planeta
pule el sol, hiela el viento, diosa mía,

¡con qué divino acento
me llega a mi rincón de sombra y frío

בתוֹךְ מְסוֹס, שֶׁאִבֵּד אֶת צִבְעוֹ הַמָּצוּי,
הוּא שִׂיחַ וְרָדִים מְגַלֶּה וּפַרְפַּר טָהוֹר -
צָהֹב, אַרְגְּמָנִי, מָעוֹפוֹ בִּלְתִּי צָפוּי,
שֶׁרַק מַתְחִיל לַעֲלוֹת מֵעֹמֶק הַבּוֹר;
בְּנָחָשׁ הָאוֹרֵב הַמְעוֹרֵר בֶּהָלָה,
בִּלְטָאָה קָרָה, בְּקַרְפָּדָה עֲלוּבָה
מְגַלֶּה הוּא שַׁפִּירִית כְּחוּלָה,
וּבְהַרְי עוֹפֶרֶת וְאֵפֶר - שְׂדֵה תְּנוּבָה
זְהַבְהַב בַּשֶּׁמֶשׁ הַמֵּאִירָה
אֵי-שָׁם בְּזֵנִית...
בְּפֶרֶץ הַיְצִירָה
מִתּוֹךְ שִׂכְחָה עַצְמִית
הוּא מְגַלֶּה לָנוּ אֵין סְפוֹר נְסִים -
הַקֶּסֶם הַחֲמַקְמַק שֶׁל שִׁירִים...

שְׁתֵּי סוֹנֶטוֹת

.1

סְלַחִי, מָדוֹנָה דֶּל פִּילַר! אֲנִי מַגִּיעַ, *)
דּוֹמֶה לְפְלוֹרֶנְטִינִי הָאָהוּב עָלֵינוּ, **)
נוֹשֵׂא עָנָף שֶׁל אֶזוֹבְיוֹן הַבַּר צָנוּעַ
וְשׁוֹשַׁנָּה שֶׁל הָעֶזְרָר - מַתָּת הַרֵינוּ.

וּבִשְׁבִילֵךְ מְשׁוֹרֵרֵךְ עִם אֵיזֶה פֶּרַח
יָבוֹא אִם לֹא עִם פֶּרַח שֶׁל עֵצְבוּת הַנֶּפֶשׁ,
אֲשֶׁר עַל שֶׁלֶד הַפְּלָנֶטָה, כְּמוֹ עַל קֶרַח,
קָפָא בְּרוּחַ וְלֵטֵשׁ בְּחוֹם הַשֶּׁמֶשׁ?

בְּאֵיזֶה תַּעֲנוּג לֹא יְסֻפָּר רוֹגֵעַ
נִכְנַסְתִּי לַפִּנָּה שֶׁלִּי בְּצֵל טוֹבֵעַ

tu nombre, al acercarme el tibio aliento

de otoño el hondo resonar del río!
Adiós: cerrada mi ventana, siento
junto a mi un corazón... ¿Oyes el mío?

2.

De mar a mar entre los dos la guerra,
más honda que la mar. En mi parterre,
miro a la mar que el horizonte cierra.
Tú, asomada, Guiomar, a un finisterre,

miras hacia otro mar, la mar de España
que Camoens cantara, tenebrosa.
Acaso a ti mi ausencia te acompaña.
A mí me duele tu recuerdo, diosa.

La guerra dio al amor el tajo fuerte.
y es la total angustia de la muerte,
con la sombra iracunda de tu llama

y la soñada miel de amor tardío,
y la flor imposible de la rama
que ha sentido del hacha el corte frío.

שֶׁל שְׁמֵךְ, הַמִּתְעָרְבֵב בְּאוֹר הַסְּתָו הַפִּלְאִי,

בִּתְמוּנָתוֹ בְּעֹמֶק הַנַּהַר שׁוֹקַעַת!
שָׁלוֹם לָךְ! חַלּוֹנִי סָגוּר, אֲלָה שֶׁלִּי, נִדְמֶה לִי:
לֵב...עַל-יָדִי... וְאֶת פְּעִימוֹתַי שׁוֹמַעַת?

*) מָדוֹנָה דֶּל פִּילָר - בספרד תואר למריה הבתולה, ובמקביל, פילר –
שמה של פִּילָר דֶּה וֶרְדֶרָמָה אשר בה היה המשורר מאוהב
**) כנראה, רמז לדנטה אליגיירי

.2

מִן הַיָּם עַד הַיָּם פֶּרְצָה מִלְחָמָה לְעֹמֶק
גָּדוֹל מֵעֹמֶק הַיָּם. בְּגִנָּתִי הָרוֹגַעַת,
אֲנִי מַבִּיט בַּיָּם, הַנִּסְגָּר עַל יְדֵי הָאֹפֶק.
אַתְּ, גִּיוֹמָר עַל קְצֵה הַיַּבֶּשֶׁת פּוֹסַעַת, *)

עַל יָם אַחֵר, עַל הַיָּם הַכֵּהֶה מִסְתַּכֶּלֶת
שֶׁל סְפָרַד, אוֹתוֹ קַמוֹאֶנְשׁ שָׁר עַל הַנֶּבֶל.**)
אוּלַי נִלְוֵית עִמְּךָ הֶעְדֵּרוּתִי הַמְּטַלְטֶלֶת.
זִכְרוֹנוֹתַי עָלַיִךְ, אֲלָה, מְחוֹלְלִים סֵבֶל.

הַמִּלְחָמָה גָּרְמָה לָאַהֲבָה פְּצִיעָה כּוֹאֶבֶת.
וּבִי מִתְמַזֶּגֶת עֲצָבוּת תְּהוֹמִית שֶׁל הַמָּוֶת
עִם הִשְׁתַּקְפוּת לֶהָבָתֵךְ הַזּוֹרַחַת,

עִם חֲלוֹם שֶׁל דֶּבֶשׁ אַהֲבָה מְאֻחֶרֶת,
עִם הֲבָנָה שֶׁדַּלְיָה לְעוֹלָם לֹא פּוֹרַחַת
כְּשֶׁשָּׁפָה קָרָה שֶׁל גֶּרֶזֶן בָּהּ עוֹבֶרֶת .

*) עַל קְצֵה הַיַּבֶּשֶׁת במקור - finisterre. הכף Finisterre מתמקם
בפורטוגל והוא הנקודה המערבית ביותר של אירופה. השם של הכף הוא
העתק של צמד מילים לטיניות : finis - קצה ו-terrae - ארץ, יבשה. פילר
דה ולדראמה, שבה היה מצ'אדו מאוהב, שהתה אז בפורטוגל

**) לויש דה קמואנש (1525-1580) – גדול המשוררים הפורטוגזים בתקופת הרנסנס

Pilar Varderrama (1889-1979)